

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Årsberättelse för det nordiska samarbetet 2017

Till Finlands delegation
i Nordiska rådet

Nordiska rådets 69:e session hölls i Helsingfors 30.10–2.11.2017

Bild: Magnus Fröderberg/Norden.org

Omslagsbild: Statsministrarnas traditionella inofficiella sommarmöte hölls i Norges statsminister Erna Solbergs hemstad Bergen. På bilden Islands, Finlands, Norges och Danmarks statsministrar.

Bild: Silje Katrine Robinson/norden.org

Årsberättelsen har upprättats på basis av sammanfattningar som har skickats av ministerier, organisationer och sekretariatet för nordiskt samarbete.

Förord

År 2017 var Norge ordförande för Nordiska ministerrådet. Under ordförandeskapsperioden var de prioriterade områdena följande: Norden i förändring, Norden i Europa och Norden i världen. År 2017 tog sig Nordiska ministerrådet an att främja den av statsministrarna godkända visionen om Norden som det mest integrerade området i världen. I Nordiska ministerrådet framgick detta i form av bland annat utveckling av samarbetet i digitaliserings-, mobilitets- och EU-frågor. En separat utredning inleddes gällande framtiden för lagstiftningssamarbetet.

År 2017 sammanträdde de nordiska statsministrarna två gånger: på våren i Norge samt i samband med Nordiska rådets sammanträde i Helsingfors i början av november. Statsministrarna diskuterade aktuella internationella frågor, digitalisering och klimat samt påbörjade ett program för att kunna tillhandahålla nordiska lösningar på globala utmaningar. Finland var ordförande för Nordiska rådet 2017 och av denna anledning hölls sessionen i Helsingfors.

Samarbetsministrarna behandlade bland annat utvecklingen av verksamheten i EU-frågor, en reform av arbetet med gränshinder, inrättande av ett tillfälligt digitaliseringsministerråd samt implementeringen av reformen Nytt Norden 2.0. De nordiska länderna inledde ett nytt inbördes samarbete för verkställighet av Agenda 2030 och förnyade det Arktiska samarbetsprogrammet. Totalt ordnades fyra gemensamma möten.

Det aktiva gränshinderarbetet fortsatte 2017. Samarbetsministrarna godkände det bekräftade mandatet för gränshinderrådet 2018–2021. Ministerrådet fortsatte med sina strategiska genomlysningar av olika sektorer. År 2017 inleddes en genomlysning av energi- och socialsektorn. På sommaren blev Jorma Ollilas slutrapport om genomlysningen av energisektorn färdig. Nordiska ministerrådet för digitalisering sammanträdde första gången i december och fattade då beslut om de prioriterade områdena för år 2018.

Helsingfors 31.03.2018

Anne Berner
Minister för nordiskt samarbete

Innehållsförteckning	
Förord	3
POLITISKA RIKTLINJER OCH HORIZONTELLA FRÅGOR FÖR DET NORDISKA SAMARBETET	5
Statsministrarnas samarbete	5
Samarbetsministrarna	6
Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet	6
Försvarspolitiskt samarbete	7
Samarbete gällande utrikeshandel	8
Samarbete i utvecklingsfrågor	8
Gränshinder och underlättande av nordbornas vardag	9
Mål för hållbar utveckling	11
Regionalt samarbete i norr	12
Ungdomssamarbete	12
Främjande av svenska språket	13
De självstyrande områdenas ställning och delaktighet	14
NORDISKT SAMARBETE INOM NORDISKA MINISTERRÅDETS SEKTORER	15
Kultursamarbete	15
Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet	17
Miljö och klimat	18
Näringslivs-, energi- och regionalpolitik	20
Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn	23
Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn	24
Social- och hälsovårdspolitik	27
Jämställdhetssamarbete	28
Samarbete om arbetslivet	29
Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete	31
Ministerrådet för digitalisering (MR-Digital)	32
ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE	33
Samarbete inom konsumentfrågor	33
Trafik	33
Samarbete inom gränssäkerhet	34
Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inklusive det nordiska samarbetet i	34
anslutning till invandrings- och flyktingkrisen	34
Nordiskt samarbete kring integrationen av invandrare och flyktingar	35
Arbete mot människohandel	35
Samarbete inom räddningsarbetet	36
Polissamarbete samt polis-, tull- och narkotikasamarbete	37
Samarbete i samefrågor	38
Landsbildssamarbete	39
BILAGOR	41
Nordiska ministerrådets budget 2017	41
Nordiska möten, seminarier och konferenser 2017	42

POLITISKA RIKTLINJER OCH HORISONTELLA FRÅGOR FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

Norges, Finlands, Sveriges och Danmarks statsministrar vid en presskonferens på Smolna.

Bild: Magnus Fröderberg/Norden.org

De nordiska statsministrarna sammanträdde två gånger under året. I maj höll de sitt sommarmöte i Bergen. På agendan stod bland annat internationella frågor och digitalisering. Statsministrarna publicerade ministerrådets program om de nordiska lösningarna på globala utmaningar och träffade företrädare för de självstyrande områdena Åland, Grönland och Färöarna. Det nya programmet främjar förverkligandet av de internationella hållbarhetsmålen genom att erbjuda de bästa nordiska erfarenheterna och lösningarna.

I början av november i Helsingfors deltog statsministrarna i flera möten i samband med Nordiska rådets session. De samlades till ett toppmöte vid Nordiska rådets plenum där temana var Norden som det mest integrerade området i världen samt samhälleligt förtroende. Vid sitt inbördes möte behandlade statsministrarna internationella frågor, EU-frågor samt digitalisering och behandlade grön omställning. Dessutom träffade de företrädare för de självstyrande områdena och generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet samt Nordiska rådets presidium. Med Nordiska rådets presidium diskuterades gränshinder samt Norden och EU. Statsministrarna träffade också i samband med sessionen sina kollegor i de baltiska länderna.

Samarbetsministrarna

Samarbetsministrarna sammanträdde fyra gånger under året: i februari i Oslo, i juni i Tromsø och i september i Köpenhamn samt i samband med Nordiska rådets session i oktober i Helsingfors.

Reformen av Nordiska ministerrådet fortsatte. Målet med reformen är att öka den politiska relevansen av samarbetet samt dess flexibilitet och reaktionsförmåga med tanke på medborgarna och näringslivet. På uppdrag av ministrarna inleddes en utredning av möjligheterna för ett nordiskt lagstiftningssamarbete. Vid sitt möte i september fattade samarbetsministrarna ett beslut om förnyandet av det arktiska programmet 2018–2021 samt påbörjade det nya inbördes samarbetet Generation 2030 för verkställighet av målen för hållbar utveckling. Dessutom beslöt man att inrätta ett tillfälligt ministerråd som behandlar digitaliseringsfrågor. Det aktiva gränshinderarbetet fortsatte och Gränshinderrådets förnyade mandat godkändes vid mötet i oktober för 2018–2021.

Under mötena valde Norge hålla temadiskussioner som gällde de prioriterade områdena i ordförandeskapet. Ministrarna fortsatte Nordiska ministerrådets arbete med EU-frågor och startade en utredning för att utveckla de nordiska riskfinansieringsmekanismerna för småföretag som är i tillväxtfasen.

De nordiska samarbetsministrarna i Tromsø i juni. Bild: Mary Gestrin/norden.org

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har utvidgats och utvecklats under de senaste åren. Genom samarbete stärker de nordiska länderna säkerheten i sina respektive områden och ökar sitt inflytande i frågor som gäller främjande av den internationella säkerheten. År 2017 var Norge ordförande för

det inofficiella nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet. Parallellt med det etablerade FN- och representationssamarbetet har det under den senaste tiden tagits upp nya samarbetsteman, bland annat säkerheten i Östersjön, samarbetet 29+2 med Nato och främjande av EU-NATO-samarbetet. I och med Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd framhövdes i samarbetet 2017 i synnerhet de nordiska ländernas roll då det gäller att stödja FN:s generalsekreterare och främja FN:s reformprocess. Norden strävar efter att ytterligare stärka sin röst i FN. De nordiska länderna fortsatte sin utrikes- och säkerhetspolitiska dialog med tredje länder, i synnerhet de baltiska länderna och USA. Den regelbundna säkerhetspolitiska dialogen kring Nordeuropas närområden (det så kallade ePine-samarbetet) fördes också med de baltiska länderna och USA.

Tre nordiska utrikesministermöten ordnades 2017: i maj i Oslo, i samband med FN:s generalförsamling i oktober i New York och i samband med Nordiska rådets session i början av november i Helsingfors. Utrikesminister Soini deltog i alla möten.

Försvarspolitiskt samarbete

Finland var 2017 ordförandeland för det nordiska försvarssamarbetet, NORDEFECO. Målet under Finlands ordförandeskapsperiod var att främja det pågående arbetet, fördjupa den försvarspolitiska dialogen och utvidga den till att gälla förutom Östersjöområdet även de nordliga områdena. Under Finlands period fördjupades logistik- och försörjningsberedskapssamarbetet mellan de nordiska länderna. På Finlands initiativ ordnades dessutom den första beslutsövningen under NORDEFCON.

Gällande de pågående projekten var en betydande prestation undertecknandet av samförståndsprotokollet som anknyter till NORECAS-projektet för utbyte av luftlägesbilden vid ministermötet i november i Helsingfors. NORECAS-projektet framskrider stegvis. Syftet med projektet är att förbättra lägesmedvetenheten och flygsäkerheten samt att förbättra effektiviteten i utbildnings- och övningssamarbetet.

I materialupphandlingen gjordes framsteg i frågan om de samnordiska stridskläderna. Upphandlingsannonsen publicerades vid utgången av året. Värdet av den gemensamma upphandlingen är cirka 200 miljoner euro. Detta är den första upphandling av försvarsutrustning som genomförs av Finland, Sverige, Norge och Danmark.

Samförståndsprotokollet gällande underlättad inresa undertecknades 2016. Under Finlands ordförandeskapsperiod framskred arbetet enligt verkställighetsplanen. Också konceptet Alternate Landing Base om reservlandningsplatser utvidgades 2017 så att det omfattar alla nordiska länder då Finland och Island anslutit sig till arrangemanget.

I fråga om övningssamarbetet undertecknades mellan de nordiska länderna och USA intentionsbrevet om utveckling av övningen Arctic Challenge. År 2017 leddes övningen av Finland, och i denna deltog ungefär 100 luftfarkoster från cirka tio länder. Arctic Challenge är en av de största luftkrigsövningarna i Europa.

Under Finlands NORDEFECO-ordförandeskapsperiod sammanträdde försvarsministrarna två gånger. I maj träffades ministrarna i Åbo och i november i Helsingfors. I samband med NORDEFECO-mötet i november ordnades också de nordiska och baltiska ländernas försvarsministrars möte samt Nordiska gruppens möte. På inbjudan av Finland deltog också USA:s försvarsminister i Nordiska gruppens möte.

År 2018 är Norge ordförande för NORDEFECO.

Samarbete gällande utrikeshandel

De nordiska utrikeshandelsministrarna sammanträdde i samband med Nordiska rådets session i början av november i Helsingfors. Norge var ordförande för mötet. Mötestemana omfattade global handelspolitik och aktuella WTO-frågor, de nordiska ländernas roll i handelsfrämjandet och de handelspolitiska aspekterna av Brexit.

Ministrarna utbytte tankar om gemensamma utmaningar och möjligheter samt konkreta åtgärder för främjande av frihandeln och den transatlantiska handeln. Man diskuterade också förberedelserna för följande ministermöte. Dessutom diskuterades förberedelserna för och konsekvenserna av Brexit för handelspolitiken och de nordiska länderna.

Samarbete i utvecklingsfrågor

De nordiska utvecklingsministrarna sammanträdde i samband med Nordiska rådets 69 session i början av november i Helsingfors. Norge var ordförande för mötet. De huvudsakliga temana under mötet var insatser för hälsa, utbildningsfrågor, mat- och näringssäkerhet, hållbar utveckling och G20-samarbetet. Dessutom togs sexual- och reproduktionsfrågor och -rättigheter, situationen i Myanmar samt det internationella utvecklingssystemets finansiering upp.

Nordiska utvecklingsfonden (NDF) stöder det globala klimatarbetet

Nordiska utvecklingsfonden NDF fortsatte att utveckla sin verksamhet 2017, vilket var dess andra hela verksamhetsår efter att den nya strategin godkändes 2015. Det huvudsakliga syftet med NDF:s verksamhet gäller fortfarande stöd för utvecklingsländerna att dämpa klimatförändringen och anpassa sig till denna. Enligt de strategiska målen har NDF 2017 satsat på att utveckla samarbetet med den privata sektorn. Ett prioriterat område för NDF är fortfarande finansiering av gåvokaraktär för de internationella utvecklingsbankernas klimatprojekt.

År 2016 godkände direktionen för NDF 9 projekt med en sammanlagd finansiering på 44,3 miljoner euro. Av detta belopp allokterades 31,3 miljoner euro för projekt med samfinansiering av gåvokaraktär tillsammans med utvecklingsbankerna och 13 miljoner euro för investeringar i den privata sektorns klimatprojekt.

I december 2017 fick NDF:s verksamhet erkännande under Klimatkonferensen (One Planet Summit) på hög nivå, vilken ordnades i Paris. Två projekt som delvis finansieras av NDF fanns bland de 12 projekt som fick ett särskilt erkännande under evenemanget.

Det nordiska samarbetet i utvecklingsbankerna

De nordiska länderna är i samma röstningsgrupp i Världsbanken och i de regionala utvecklingsbankerna (Afrikanska utvecklingsbanken, Asiatiska utvecklingsbanken, Latinamerikanska utvecklingsbanken). Som en helhet är utvecklingsbankerna mycket stora globala, utvecklingssamarbetsaktörer. I dessa bankers röstningsgrupper, vilka också har medlemmar från andra länder, är det nordiska samarbetet omfattande och regelbundet då det gäller att skapa gemensamma ståndpunkter.

Gränshinder och underlättande av nordbornas vardag

Gränshinderrådet

Centralhandelskammarens verkställande direktör Risto E.J. Penttilä fortsatte som nationell representant för Finland i Gränshinderrådet. Gunnar Westerholm fortsatte som Ålands representant i gränshinderrådet.

Gränshinderrådet 2017 Foto: norden.org

Gränshinderrådet genomförde 2014–2017 ett strategi- och rörlighetsprogram där rådets uppgift var att undanröja återstående hinder som begränsar företags och människors verksamhet, arbete och studier i de nordiska länderna. Gränshinderrådet löste 27 gränshinder på fyra år. År 2017 löste Gränshinderrådet sex gränshinder och slutförde behandlingen av två gränshinder för vilka man inte hittade några lösningar. Tack vare att man löste två gränshinder blir det nu lättare för synskadade att ta med sin ledarhund till Norge. En medicine studerande i Sverige kan genomföra sin praktikperiod på Åland. För samerna vid gränsen mot Sverige och Norge är det lättare att hålla sin reninhägnad i skick. De byråkratiska belastningarna har undanröjts då det gäller svenska ungdomar som med stöd av EU:s rörlighetsprogram söker sig till utlandet för praktik. Därtill är det nu lättare för företag att ta del av grannlänternas lagar och bestämmelser om näringsverksamhet tack vare den nya digitala länkportalen nordenbusiness.org som är en guide till grannlänternas föreskrifter som gäller registreringskrav, krav som gäller godkännande av produkter, beskattningsstället och anställdas socialskyddssystem. Gränshinderrådets verksamhetsberättelse 2017 finns på Nordiska ministerrådets webbplats:

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1174950/FULLTEXT01.pdf>

Hallå Norden

Enligt strategin och handlingsplanen för nordisk rörlighet spelar de nordiska informationstjänsterna, inklusive Hallå Norden och Nordkalottens Gränstjänst Sverige-Finland samt Norge-Finland, en viktig roll när det gäller att kartlägga och samla information om gränshinder. Rådgivningstjänsten Hallå Norden, som

finansieras av Nordiska ministerrådet och i Finland administreras av Pohjola-Norden, satsar på sin webbplats på att ge klar och exakt information som granskats av myndigheterna. Under året hade webbplatsen mer än en miljon besökare. Totalt 2 560 frågor hade skickats och av dessa gällde 351, dvs. 13,71 procent, Finland. De populäraste frågetemana, förtecknade enligt popularitet, är fortfarande arbete, utbildning och beskattning, befolkningsregistrering och pension. Åren 2012–2016 har mer än 40 procent av frågorna till Hallå Norden gällt Norge. Också 2017 var Norge det populäraste landet (26,9 procent), men många frågor gällde Danmark (34,6 procent) och Sverige (25,6 procent). Av frågorna gällde 10,9 procent Finland. Av de 70 sidor på Hallå Nordens webbplats som besöks mest gällde hälften, dvs. 35, Norge. Av dessa 70 mest besökta sidor gällde fyra teman Finland och två Åland.

Förutom att erbjuda information till privatpersoner arbetar Hallå Norden aktivt med att bygga nätverk och utbyta information med myndigheter samt beslutsfattare. Projektledarna för Hallå Norden beredde under årets lopp i alla nordiska länder och självstyreområden flera utredningar gällande gränshinder. År 2017 uppmärksammades i synnerhet studier, arbetsmöjligheter i andra nordiska länder samt det digitala samarbetet. Hallå Norden deltog i anordnandet av 27 seminarier om fri rörlighet. Projektledarna för Hallå Norden höll totalt 21 föredrag vid mässor, seminarier och evenemang. Finlands Hallå Norden deltog tillsammans med andra nordiska samarbetsorganisationer i organiseringen av Nordens dag i mars, ordnade en mottagning på SuomiAreena i Björneborg i juli och tillsammans med Nordkalottens gränsråd en informationsdag om den nordiska arbetssökningen i december i Rovaniemi. Utöver arrangörerna höll experter från TE-byrån, FPA, Skatteförvaltningen och Pensionsskyddscentralen presentationer vid seminariet. Hallå Norden hade också möten och träffar med personer som arbetar med gränshinder, rörlighet och nordiska frågor.

Pohjola-Nordens rådgivningskommitté

I frågor som gällde gränshinder samarbetade statsförvaltningen med Pohjola-Nordens rådgivningskommitté som höll fyra möten under året. I Pohjola-Nordens rådgivningskommitté sammanträdde representanter från olika förvaltningsområden och ministerier för att diskutera aktuella nordiska frågor och i synnerhet gränshinderarbetet inom olika samarbetsområden. Företrädare för följande organisationer deltog i rådgivningskommitténs arbete: Gränshinderrådet (Finland representant), riksdagen, utrikesministeriets sekretariat för nordiskt samarbete, enheten för internationella ärenden vid riksdagens kansli, Nordkalottens gränstjänst (Finland-Norge samt Finland-Sverige), arbets- och näringsministeriet, social-och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, Skatteförvaltningen, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, Utbildningsstyrelsen, Befolkningsregistercentralen och Nordiska ministerrådet Hallå Norden, vars representant också verkar som sekreterare för mötet. Rådgivningskommittén sammanträdde ungefär en vecka före Gränshinderrådets möten. Den information som medlemmarna i rådgivningskommittén förde fram på mötena beträffande rörligheten och vilka hinder det i detta avseende finns mellan de nordiska länderna gav Finlands representant i Gränshinderrådet en helhetsbild av det aktuella läget i Finland. I kommittén möjliggjordes ett informationsutbyte mellan olika aktörer i samhället samt en tidig identifiering av och rapportering om gränshinder.

Nordkalottens Gränstjänst

Nordkalottens Gränstjänst är den enda av de nordiska rådgivningspunkterna som betjänar tre länder på tre språk. Gränstjänsten har två kontor: Torneå-Haparanda Gränstjänst fokuserar främst på rörligheten i Finland och Sverige samt frågor som gäller gränshinder. Kontoret sysselsätter en samordnare. Skibotn Gränstjänst

betjänar kunder i frågor mellan Finland och Norge samt Sverige och Norge. Kontoret har två anställda, dvs. en deltidsanställd samordnare och en rådgivare vars tekniska arbetsgivare är NAV-direktoratet i Norge.

Nordkalottens Gränstjänst informerar om, ger råd i och avgör frågor som gäller gränshinder som företag och medborgare upplever när de rör sig mellan Norge, Finland och Sverige. Under året arbetade Gränstjänsten med många nya frågor gällande gränshinder och förberedde många utredningar om dessa för alla tre länder. I fjol deltog funktionärerna som antingen arrangörer eller sakkunniga i 68 seminarier eller informationsmöten och av dessa var nio Gränstjänstens egna seminarier. Samordnarna deltog i ministerrådets tre LOTS-möten, Pohjola-Nordens rådgivningskommittés möten samt Sveriges motsvarande förmöten. Rådgivaren på kontoret i Skibotn deltog i tre myndighetsmöten mellan Norge och Sverige (Forenklingsgruppen).

Nordkalottens Gränstjänst tillhandahöll personlig service för 3 400 kunder. Av de medborgare som tog kontakt med Torneå var mer än 60 procent från Finland och 83 procent av dem som tog kontakt med Skibotn från Finland. Kontakterna som togs av företag ökade med 30 procent jämfört med året innan, och största delen av dessa kontakter togs av finländska företag (80 procent). Dessutom har man träffat närmare 2 000 kunder på mässor och under temadagar. Gränstjänstens Facebook hade 540 följare och 42 000 webbplatsbesök.

Genom det treåriga Interreg-projektet 2016–2019 utvecklar Nordkalottens Gränstjänst tjänster för näringslivet. Syftet med projektet är att utvidga den internationella verksamheten bland de små och medelstora företagen inom Nordkalottens område. Målet är att utveckla en verksamhetsmodell där hänsyn tas till behoven då det gäller att inleda gränsöverskridande verksamhet, i synnerhet bland små företag. Gränstjänstens projekt genomförs i nära samarbete med de regionala näringslivsorganisationerna. I samarbete med olika myndigheter har projektet gett företag information särskilt i skatte-, tull- och momsärenden. Projektet sysselsätter fem personer.

Mål för hållbar utveckling

Det arbete som under Finlands ordförandeskapsperiod inleddes 2016 för att sammanställa ett nordiskt program för verkställighet av det globala handlingsprogrammet för hållbar utveckling (Agenda2030) avslutades och vid sitt möte 05.09.2017 godkände samarbetsministrarna det nordiska verkställighetsprogrammet.

I verkställighetsprogrammet Generation2030 betonas barnens och ungdomarnas betydelse då det gäller att genomföra ändringar. Programmet har tre huvudsakliga mål: 1) att se till att Nordiska ministerrådets arbete främjar verkställigheten av Agenda 2030 genom att fästa politisk uppmärksamhet vid detta och stödja anknytande projekt, 2) att stödja verkställighetsarbetet i Norden och det anknytande utbytet av erfarenheter, 3) att lägga mer vikt vid Nordiska ministerrådets arbete och öka dess synlighet både i Norden och på internationell nivå.

Hållbar konsumtion och produktion har valts som ett särskilt prioriterat område i programmet. Programmets totalbudget fram till 2020 är 12,9 miljarder danska kronor.

Regionalt samarbete i norr

Nordiska ministerrådet fortsatte att bedriva ett aktivt samarbete med de övriga nordliga regionala råden och de regionala strukturerna. Ministerrådet deltog i EU:s Östersjöstrategi och genomförandet av den Nordliga dimensionens politik. Det täta samarbetet med de baltiska länderna fortsatte. Även samarbetet med de västliga grannarna fortsatte. Samarbetsprogrammet för Nordvästra Ryssland, vilket inleddes av Nordiska ministerrådet 2016, verkställdes.

Samarbetsministrarna godkände det nya arktiska samarbetsprogrammet 2018–2021. Det huvudsakliga målet för programmet är hållbar utveckling inom det arktiska området. Det grundar sig på målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling och inkorporerar dessa i det arktiska sammanhanget. Programmet operationaliseras under fyra teman: "Peoples; Planet; Prosperity; Partner-ships".

Ungdomssamarbete

Ungdomens Nordiska råd (UNR),

Utbytesprogrammet Nordjobb och Pohjola-Nordens Ungdomsförbund

De mest synliga samarbetsformerna inom det nordiska ungdomssamarbetet var förutom förbundets egen verksamhet Ungdomens Nordiska råd och utbytesprogrammet Nordjobb, vilket i Finland samordnas av Pohjola-Nordens Ungdomsförbund (PNN). Ungdomens Nordiska råd (UNR), som sorterar under Nordiska rådet (NR), höll sin årliga session i Finland i slutet av oktober. År 2017 var temat *Ett tryggt Norden*. Sessionen samlade cirka 90 ungdomar från de nordiska länderna. Ungdomspolitikerna utarbetade resolutioner som vidarebefordras till Nordiska rådets session. President för UNR 2017 ända fram till sessionen var Espen Krogh från Danmark. Vid sessionen valdes finländskan Kati Systä till president 2018.

Målet med programmet Nordjobb, som nu fyllt 30 år och huvudsakligen finansieras av Nordiska ministerrådet (NMR), är att erbjuda nordiska ungdomar i åldern 18–30 år sommarjobb, bostad samt kultur- och fritidsprogram i Norden. På detta sätt ökar man rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden och kännedomen om de nordiska språken och kulturerna. År 2017 sökte totalt cirka 1 000 ungdomar sommarjobb i Finland via Nordjobb, och 45 sökande fick jobb. Av dem var 41 från Norden och tolv från EU-länder. I Finland fanns jobben i huvudstadsregionen, Åbo, Tammerfors och Österbotten. År 2017 fick 329 finländska ungdomar jobb i andra nordiska länder via Nordjobb, jämfört med 325 nordjobbare 2016. Över 2 200 finländare sökte Nordjobb.

Pohjola-Nordens Ungdomsförbund erbjuder sina medlemmar och medlemsorganisationer samt dem som är intresserade av nordiska teman mångsidigt program både i Finland och i övriga Norden. Pohjola-Nordens Ungdomsförbund har 8 lokalavdelningar, 27 medlemsorganisationer och cirka 2 800 enskilda medlemmar i Finland. År 2017 var det prioriterade området för Pohjola-Nordens Ungdomsförbund att verka som nordisk sakkunnig för sina medlemsorganisationer och därför ordnades många gemensamma evenemang under året. I samarbete med Hanaholmen och CIMO anordnades informationsdagar för studerande som är intresserade av nordiska studie- och arbetsmöjligheter. Förbundet samarbetade med de nordiska organisationerna vid evenemangen Nordens dag och SuomiAreena. På ungdomsförbundets initiativ gjordes också ett reklamblad om det nordiska samarbetet.

NORDBUK

Under året har styrstrukturen och styrdokumenterna utvärderats och omarbetats. Verksamhetsplanen för 2014–2017 utvärderades externt, och Sweco Society Ab segrade i anbudsförloppet. På basis av utvärderingen har styrsystemets struktur förenklats.

Under året fick stödprogrammet NORDBUK 90 ansökningar. Finansiering beviljades för 43 projekt. Enligt styrstrukturen är Nordiska barn- och ungdomskommittén ett rådgivande och samordnande organ och det praktiska arbetet utförs av Nordisk kulturkontakt (NKK), som administrerar NORDBUK-stödprogrammet för kommittén. Under året diskuterades administrationen av stödprogrammet men tills vidare fortsätter NKK med detta arbete.

Under året beslöt NORDBUK att stödja utvecklingen av kunskapsledning. I april ordnades ett nätverksmöte i Stockholm, och till detta hade man bjudit in både forskare och sakkunniga för en diskussion om hur man kunde utveckla samarbetet och enhetligheten gällande enkäter för ungdomar. Nätverksmötet resulterade i att NORDBUK beslöt att i budgeten reservera resurser för att kartlägga ungdomsenkäterna. I Finland anknäver *THL:s skolhälsoenkät* samt Statens ungdomsråds *Ungdomsbarometrar* till detta tema.

Norges ordförandeskapstema var barn och ungdomar som är i en svagare ställning. Som en del av programmet inleddes ett treårigt, mångsektoriellt projekt. Genom detta försöker man ge konkreta lösningar på växande utmaningar som kommunerna stöter på då de sköter utbildningen, sysselsättningen, hälsovårdstjänsterna, barnskyddet, boendet och integrationen.

Främjande av svenska språket

Nätverket Svenska nu

Nätverket Svenska nu firade sitt 10-årsjubileum 2017. Under året deltog mer än 80 000 elever och lärare i nätverkets verksamhet. Nätverket tillhandahöll program som spänner över olika läroämnen för elever i årskurserna 5–9, gymnasieelever samt i viss utsträckning för yrkesskolelever och högskolestuderande. År 2017 fördubblades antalet lärarkontakter jämfört med året innan, mer än 3 300 lärare deltog i fortbildningsevenemangen och Svenska nu:s program.

Musikgymnasister från Finland, Sverige och Norge deltog i Svenska nu:s musikprojekt Dream Academy Norden. Bild: Svenska nu

År 2017 inleddes det av kulturministerrådet finansierade nya finansieringsprogrammet för skapande verksamhet för barn och unga, *Volt*, som administreras av Nordisk kulturkontakt (NKK). Genom programmet beviljas bidrag för projekt som stöder skapande verksamhet för barn och unga på deras eget språk i de nordiska länderna. År 2017 beviljades en finansiering på sammanlagt cirka 230 000 euro för 9 projekt.

De självstyrande områdenas ställning och delaktighet

De självstyrande områdena i Norden – Åland, Färöarna och Grönland – deltog aktivt i Nordiska ministerrådets verksamhet inom ramarna för Helsingforsavtalet och deltog i samarbetet i enlighet med Ålandsdokumentet från 2007. De självstyrande områdenas inbördes samordning fortsatte 2017.

NORDISKT SAMARBETE INOM NORDISKA MINISTERRÅDETS SEKTORER

Kultursamarbete

Den nordiska kulturens och det nordiska kultursamarbetets stora gemensamma presentation *Nordic Matters*, som pågick hela 2017, invigdes på Southbank Centre i London 13.01.2017. De nordiska kulturministrarna deltog i invigningen och ordnade samtidigt ett inofficiellt temamöte om främjande av skapande branscher.

Southbank Centre kuraterade programmet för det nordiska kulturåret. Den röda tråden i innehållet var de nordiska värdena: likvärdighet, hållbar utveckling, barn och unga samt barns och ungas rätt till lek. De finländska deltagarna i temaårets program var bland annat Tero Saarinen Company, konstverket *Falling Shaws* som den samiska bildkonstnären Outi Pieski hade designat tillsammans med samiska hantverkskonstnärer, manskören Huutajat, barnmusikgruppen Hevi Saurus samt utställningen *Adventures in Moominland*. Enbart Muminutställningen besöktes av 44 000 personer under året. Dessutom ordnades seminarier där man diskuterade bland annat förutsättningar för konst i Norden och en nordisk matmässa. Även en finsk bastu byggdes på taket av Southbank Centre.

Genomförandet av temaåret byggde på ett brett samarbete mellan Nordiska ministerrådet, Southbank Centre, de nordiska ambassaderna i London och de nordiska konstråden (från Finland Centret för konstfrämjande) samt många andra aktörer, till exempel Finlands Londoninstitut. Ministerrådets finansieringsandel av temaåret var 5 miljoner danska kronor (cirka 670 000 euro). Under året ordnades även kuratorbesök från Storbritannien till Finland och man lyckades väcka ett brett intresse för de nordiska länderna och den nordiska kulturen i större skala i Storbritannien.

Kulturministrarna i London. Bild: Johnny Green

De huvudsakliga målsättningarna i strategin 2013–2020 för det nordiska kultursamarbetet beaktades under Norges ordförandeskapsperiod i kultursektorns centrala teman som omfattade ett inkluderande kulturliv, de framtida utmaningarna och den samhälleliga uppgiften för det nordiska mediefältet,

verksamhetsförutsättningar för filmkonsten i den digitala eran, det arktiska kultursamarbetet samt import/utförelse av kulturarvsföremål i de nordiska länderna. I april sammanträdde kulturministrarna på Svalbard samt i samband med Nordiska rådets 69:e session i början av november i Helsingfors. Ministrarna diskuterade i synnerhet det nordiska samarbetet inom bildkonst och brytningen i mediebranschen i Norden. Ministrarna beslöt också att fortsätta programmet med rörlighet för den nordisk-baltiska kulturen 2018–2020.

Parallellt med den normala bidragsverksamheten fortsatte Nordiska kulturfonden 2017 det treåriga programmet Puls för levande musik samt programmet Handmade för konsthantverk. Det centrala syftet med båda programmen är att stödja arbetsmöjligheterna bland nordiska professionella inom skapande arbete och genom startkapital aktivera de professionella konstnärernas rörlighet i hela Norden.

Inom ramen för prioriteringsprojektet *"Ett innovativt och öppet Norden med välmående människor 2020"* fortsattes projektet *"Flerspråkighet och mångfald som en resurs på kulturfältet – sysselsättning och integration i Norden genom litteraturen"*. Projektet samordnas av tjänsten Kultur för alla. I samarbete med social- och hälsovårdsministeriet ordnades under året också ett seminarium om kopplingarna mellan kulturen och den sociala delaktigheten samt de aktuella projekten för att stärka kopplingarna mellan dessa förvaltningsområden i de olika nordiska länderna.

Nordiska rådets (NR) prisutdelningsceremoni arrangerades 01.11.2017 i samband med NR:s session på Finlandiahuset i Helsingfors. Under galan syntes jubileumsåret Finland 100 som ett genomgående tema.

Den finländska filmen *"Den lilla sparven"* fick NR:s filmpris. Bild: Cata Portin

Tre av fem priser delades ut till Finland: filmpriset (*Den lilla sparven*), musikpriset (kapellmästare Susanna Mälkki) och miljöpriset (RePack). Barn- och ungdomslitteraturpriset hade också ett stänk av finländska

färger. Det delades ut som ett gemensamt pris till den avlidna svenska författaren Ulf Stark och bokens finländska illustratör Linda Bondestam. Prisbeloppen var 350 000 danska kronor (cirka 47 000 euro).

Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet

Temana under Norges ordförandeskapsperiod var inom utbildnings- och forskningssektorn en höjning av kompetensnivån samt integration och demokratiskt medborgarskap. Inom utbildnings- och forskningssektorn präglades året av en strategisk utveckling av sektorn och för att stödja denna tillsattes en tre personers grupp på hög nivå. I enlighet med sitt uppdrag gav gruppen under undervisningsministermötet i november rekommendationer gällande framtiden för det utbildningspolitiska samarbetet. Gruppen hade följande centrala förslag: 1) att höja ministermötenas politiska aktualitetsnivå och förbättra interaktionen mellan ministrarna, 2) att fördjupa nivån på de nordiska ländernas gemensamma utbildnings- och arbetsmarknad, 3) att stärka den gemensamma kompetensgrunden, 4) att utveckla de nordiska digitala plattformarna för utbildning, 5) universitetssamarbete, innovationer och forskarutbildning samt 6) att stärka den nordiska identiteten och bildningen. Verkställigheten av förslagen fortsätter 2018.

Vid mötet i maj gav ministrarna gällande budgetprocessen ett uttalande som gällde de av samarbetsministrarna anvisade inbesparingarna för utbildningssektorn. Under två temadiskussioner utbytte ministrarna åsikter om fostrings- och bildningsuppgiften inom utbildningen under polarisationseran samt om kvaliteten på den högre utbildningen. Ordförandelandet Norge presenterade sitt projekt med förebyggande av utslagning bland barn och ungdomar i åldern 0–24 år där gränserna för förvaltningsområdena överskrids.

Ministermötet i november hade två huvudsakliga teman. I diskussionen om det nordiska utbildningssamarbetet konstaterade ministrarna att man våren 2018 fattar beslut om verkställigheten av förslagen som lagts fram av gruppen på hög nivå. I fråga om det nordiska forskningssamarbetet hade ministerrådet gett en forskningspolitisk redogörelse till Nordiska rådet, och utifrån denna drogs riktlinjerna för de kommande stegen upp. Målet är att även i framtiden betona vikten av det nordiska forskningssamarbetet och intensifiera kontakterna mellan de nationella forskningsfinansiärerna och NordForsk. Ministerrådets sekretariat och Sverige, i egenskap av ordförande 2018, leder verkställandet.

Ministrarna slutförde också förhandlingarna om den följande programperioden för Nordplus-programmet.

Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning sammanträdde fyra gånger och det centrala i arbetet var:

- Framtiden för det utbildningspolitiska samarbetet (rekommendationerna från gruppen på hög nivå).
- Val av generaldirektör för NordForsk.
- Beredning av den forskningspolitiska redogörelsen för Nordiska rådet.
- Beredning av beslutet om den nya programperioden för Nordplus-programmet
- Beslut om den nya programperioden, värdorganisationen och landsamordnarna för den nordiska vuxenutbildningens nätverk.
- Verkställighet och uppföljning av ordförandeskapsperiodens projekt.

Undervisningsministeriernas kanslichefer sammanträdde i september för att diskutera aktuella utmaningar i utbildningspolitiken. Dessutom fortsattes traditionen med att samla cheferna för de nordiska undervisningsministerierna till ett möte i augusti för att diskutera aktuella teman och bilda nätverk.

Miljö och klimat

Hösten 2017 inleddes beredningen av verksamhetsprogrammet för det nya miljösamarbetet (2019–2024). Denna grundar sig på bland annat den pågående helhetsutvärderingen av det nordiska miljösamarbetet, "en genomlysning", där utredningen görs av Norges tidigare miljö- och klimatminister Tine Sundtoft. I den externa etapputvärderingen av det nuvarande programmet 2015 ansågs programmet fortfarande vara relevant, och en betoning av frågor som gäller återvinningsekonomi rekommenderades. Vidare rekommenderades en fortsättning på det redan aktiva påverkandet på internationell nivå och EU-nivå under den följande programperioden. Miljömärket Svanen uppmärksammades också.

En fråga som fortfarande togs upp till behandling var ansamlingen av plaster i havet och miljön 2017, och ministrarna godkände i maj plaststrategin från NMR:s miljösektor. Denna verkställs av arbetsgrupperna och ämbetsmannakommittén inom sektorn. På sommaren skickade ministrarna ett brev till kommissionen, i vilket tog de upp de nordiska ländernas åsikt om kommissionens kommande plaststrategi (strategin publicerades i januari 2018). De synpunkter som togs upp i brevet hade också beaktats i bland annat kommissionens offentliga samråd.

Plast i havet. Bild: Heidi Orava/norden.org

Största delen av arbetet som utförs av NMR:s miljösektor och verkställigheten av miljöprogrammet sker genom åtta arbetsgrupper: klimat- och luftgruppen, miljöekonomi, avfall, kemikalier, hav, hållbar utveckling och produktion, naturens mångfald och markekosystemen samt klimatförhandlarnas grupp (NOAK). De projekt och seminarier som grupperna leder har främjat de nordiska ländernas mål såväl nationellt som i EU

och på global nivå. NMR hade en synlig representation under klimatförhandlingarnas partskonferenser vid COP23 i Bonn 6–17.11. I den nordiska paviljongen ordnades många olika evenemang. NOAK-gruppens projekt presenterades också. Dessa behandlade mobiliseringen av klimatfinansieringen och reformen av stöden för de fossila bränslena i utvecklingsländerna. Tillsammans med NIB, NEFCO och NDF hade NMR under hela COP23 en gemensam presentationsavdelning där det också fanns material.

Under Finlands NMR-ordförandeskapsperiod och ledning genomfördes 2016–2017 SAICM-projektet (*Strategic Approach to International Chemicals Management*), som stöder utvecklingen av den globala kemikalie- och avfallshanteringen. I januari 2017 ordnades ett slutseminarium i Helsingfors. I seminariet deltog representanter för FN-organisationer, kommissionen, utvecklingsländer samt många EU-länder och nordiska länder. I februari 2017 påverkade seminariets resultat direkt de internationella SAICM-förhandlingarna där den nordiska beredningen fick bra respons.

Annat samarbete inom miljöministeriets förvaltningsområde

Parallellt med NMR-arbetet har miljöministeriets förvaltningsområde ett regelbundet samarbete och regelbundna kontakter i många ärenden. De centrala samlingsmötena för ämbetsverken som svarar för områdesplaneringen och byggandet är de årliga *Planmötet* (i Sverige 2017) och *Nordisk Byggmyndighetsmötet* (NBM), vilket Finland ordnade i Hangö vid månadsskiftet augusti-september. Temat för seminariet var hållbart byggande. Enligt NBM:s beslut fortsatte den konkreta behandlingen av temat på ett framgångsrikt sätt 2017, även med koppling till EU:s verksamhet. För andra särskilda frågor inom byggandet ordnas det regelbundet möten, till exempel seminariet om vattenskador och fukt i Korör, Danmark, i slutet av augusti. Inom byggandet och planeringen av områdesanvändningen håller de nordiska länderna kontakt gällande bland annat lagstiftningen om havsområdesplaneringen, standardiseringen och stadsplaneringen. Det mångåriga samarbetet gällande produktgodkännande för byggprodukter framskred till slutrapportfasen.

Det nordiska årliga partsmötet gällande [Köpenhamns oljebekämpningsavtal](#)¹ hölls i Reykjavik i oktober. Av de tre arbetsgruppsmötena hölls ett i mars i Helsingfors och två i samband med partsmötet. Sammanlagt 17 larm-, bords- och andra havsövningar ordnades i den ordning som registrerats i avtalets [handbok](#) på olika havsområden. Avtalet har en halvtidssekreterare som stöds av NMR:s miljösektor. Uppgiften sköts turvis av länderna och i slutet av 2017 flyttades den från Norge till Sverige.

NEFCO

Det avtal som utvidgar det nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCO:s verksamhetsområde trädde i kraft i juni 2017. Huvudvikten i verksamheten läggs fortfarande vid Östeuropa, men investeringar kan i begränsad utsträckning allokeras till andra områden. Ändringen stärker synergier mellan många fonder som förvaltas av NEFCO och dess grundkapital. År 2017 fick NEFCO överta förvaltningen av två nya fonder: NMR:s pilotprogram gällande miljö- och klimatprojekt i Nordvästra Ryssland och den på Finlands initiativ inrättade fonden för energieffektivitet och förnybar energi som fokuserar på Ukraina.

NEFCO:s styrelse sammanträder fyra gånger om året. Ett möte hålls i det aktuella landet, de övriga i NEFCO:s lokaler i Helsingfors.

---

¹Avtal mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samarbete gällande bekämpning av havsförorening på grund av olja eller andra skadliga substanser. (Undertecknat i Köpenhamn 29.03.1993)

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

Näringslivs- och innovationspolitik

Ministermötet hölls i maj i Bergen. De centrala temana för mötet var kungörelsen av samarbetet gällande digitalisering i Norden-Baltikum, programmet för näringslivs- och innovationspolitik 2018–2021 och utvecklingsutsikterna för den industriella produktionen i Norden.

Den kungörelse som gjordes i Oslo 25.04.2017 gällande en utvidgning av samarbetet i anknytning till digitaliseringen i Norden-Baltikum präglade hela året för närings- och innovationssektorn. De stater som gjorde kungörelsen förbinder sig att främja den digitala förändringen (transformation) i staterna. Ett särskilt mål är att skapa sådana tjänster för gemensam användning för den offentliga sektorn som också kan användas över statsgränserna. För detta ändamål beslöts grundas ett temporärt ministerråd, MR-Digital, för att ansvara för det nordiska digitala samarbetet (se ett stycke neråt).

För det andra främjas företagens konkurrenskraft med hjälp av digitalisering. Dessutom försöker man se till utvecklingen av den digitala inre marknaden inom Norden-Baltikum.

Områdesförvaltningarna utvidgar samarbetet genom att undanröja tekniska och juridiska hinder för gränsöverskridande digitala tjänster. MR-Digitals mål är att skapa i synnerhet en elektronisk identitetskod för gränsöverskridande ärendehantering enligt de europeiska eIDAS-reglerna. På samma gång undanröjs hinder för denna typ av ärendehantering och elektroniska upphandlingsförfaranden främjas. Hög informationssäkerhet och skydd för personuppgifter tillses.

Åtgärderna som stärker konkurrenskraften omfattar bland annat marknadsföring av Norden-Baltikum som ett intressant område för olika typer av experimentellt utnyttjande av teknik och testplattformar samt exempelvis främjande av 5G-teletekniken.

MR-Digitals teman anknyter således på många sätt också till MR-Närings ärenden.

Betydande projekt inom närings- och innovationsområdet 2017

Under året fokuserade man huvudsakligen på den fortsatta beredningen och förankringen av det näringslivs- och innovationspolitiska programmet i Nordisk Innovation. Som prioriterat område kom man överens om förmåga för snabb strukturförändring, stärkande av innovationsförmågan och konkurrenskraften, förbättring av de globala marknadsföringsmöjligheterna samt framförande av de nordiska intressena i EU. Den nya verkställande direktören modifierar Nordisk Innovations verksamhet så att den svarar mot ämbetsmannakommitténs (ÄK-N) riktlinjer.

Man fattade beslut om beredning av det nordiska turismprogrammet. Ärendet har aktualiserats hos Nordisk Innovation. Med EU-kommissionen fortsattes förhandlingarna om bland annat frågor gällande statsstöd i anknytning till Nordisk Innovation.

Energipolitik

Ministermötet hölls i slutet av november i Oslo. Huvudtemat för mötet var Jorma Ollilas rapport om en strategisk genomlysning av det nordiska energisamarbetet. I sin rapport gjorde Jorma Ollila ett utkast till en vision för de nordiska ländernas energisamarbete, underströk en utvidgning av informationsutbytet mellan de nordiska länderna gällande utvecklingen av energipolitiken, ansåg det vara viktigt att ytterligare stärka

samarbetet i EU-frågor, föreslog att ett elmarknadsforum skulle bildas och betonade en utvidgning av forskningssamarbetet inom energibranschen. Jorma Ollila utsågs till utredningsman i början av 2016 och hans slutrapport blev klar i början av april 2017. Ministrarna beslöt att behandla verkställigheten av rekommendationerna under sina följande möten. Vid mötet godkändes också det nordiska energipolitiska samarbetsprogrammet för 2018–2021. Vid mötet företrädde Finland av bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen som initierade diskussionen om EU:s energiunion. Enligt etablerad praxis diskuterades också elmarknadens aktuella frågor. Ministrarna betonade att det är viktigt att föra fram den nordiska aspekten under ministermötena *Clean Energy Ministerial 9* och *Mission Innovation 3* som ordnas i maj 2018 och för vilka de nordiska länderna och Europeiska kommissionen är värdar.

Jorma Ollila talar om energisamarbetet vid ett evenemang under NR:s session i Helsingfors.

Bild: Johannes Jansson/norden.org

Betydande projekt inom det energipolitiska samarbetet 2017

Jorma Ollilas genomlysning väckte stort intresse för det nordiska energisamarbetet både under den tid den gjordes och när den färdigställdes. Rapporten fick ett gott mottagande vid energiministermötet. En del av förslagen i rapporten kan snabbt förverkligas, till exempel elmarknadsforumet, en intensifiering av samarbetet i EU-ärenden, informationsutbyte på hög ämbetsmannanivå om den nationella energipolitikens utvecklingsinriktningar och en utvidgning av samarbetet inom energiforskningen. En del av förslagen kräver

ytterligare beredning på olika nivåer. Energiministrarna begärde en lägesöversikt och en beslutsplattform för det vidare arbetet med rekommendationerna i rapporten för de följande energiministermötena.

En nyhet i det energipolitiska samarbetsprogrammet 2018–2021 är visionen som grundar sig på Jorma Ollilas utkast till vision. Också i övrigt påverkade Ollilas rapport i betydande grad innehållet i samarbetsprogrammet. Detta var ett mål när man fattade beslutet att genomföra genomlysningen. Samarbetsområdena är de traditionella, dvs. elmarknaden, förnybar energi, energieffektivitet och energiforskning. Dessutom har man lyft fram bland annat trafikfrågor med anknytning till energi.

Elmarknadsarbetsgruppen (EMG) strävade efter att påverka så att EU:s kommande förslag gällande den inre marknaden för el får en inriktning som är fördelaktig för de nordiska länderna. Utredningen om slutanvändarmarknaden och dataknutpunkter blev färdig. De nordiska stamnäts- och systemoperatörerna sände rapporterna *Nordic Grid development plan 2017* och *Generation Adequacy report* till EMG. Färdigställandet av operatörernas verksamhetsplan sköts upp. Syftet med verksamhetsplanen är att avhjälpa effektproblemen och utveckla den nordiska elmarknaden.

Gruppen för förnybar energi utbytte åsikter och samordnade inverkan på kommissionen då det gäller beredningen av det tredje direktivet om förnybar energi. Också ett projekt gällande hållbarheten av bioenergi pågick. I energieffektivitetssamarbetet pågick projektet Energitjänster ur de nordiska ländernas perspektiv och dessutom utbyttes erfarenheter om verkställigheten av energieffektivitetsdirektivet. Man beslöt att från början av 2018 omvandla arbetsgruppen för energieffektivitet till en informell nätverksgrupp. Man beslöt även att omvandla projektgruppen Nordsyn, som sköter de nordiska myndigheternas samarbete i marknadstillsynen över ekodesign och energimärkningar, till en permanent arbetsgrupp. Strategin för den nordiska energiforskningen (NEF) 2018–2021 blev färdig och i denna har många av Jorma Ollilas förslag beaktats.

Regionalpolitik

Det möte för ministrarna som svarar för regionutvecklingen och vilket hade planerats till slutet av november i Oslo inställdes på grund av att beslutsförhet inte skulle ha uppnåtts.

Under sin ordförandeskapsperiod ordnade Norge möten och seminarier om en balanserad regionutveckling i de nordiska länderna, anpassningen till förändringar samt tillgången till kompetens och friskvårdstjänster.

Betydande projekt inom regionutvecklingssektorn 2017

Det viktigaste projektet var att verkställa det fyraåriga nordiska samarbetsprogrammet för regionalpolitik 2017–2020. Nationella och regionala myndigheter från alla länder och självstyrelserna samt företrädare för de nordiska gränsområdeskommittéerna deltog i verkställigheten av samarbetsprogrammet.

Samarbetsprogrammet genomförs genom tre arbetsgrupper som har följande prioriterade områden: Hållbar utveckling av landsbygden och regionerna, Innovativa regionala miljöer samt Hållbara städer och stadsutveckling.

Den första delen av den nordiska gränsområdesstrategin genomfördes redan 2016 när man fattade beslut om de nya finansieringsprinciperna för de tolv gränsområdeskommittéerna. Den andra delen av strategin, dvs. omarbetningen av samarbetsstrategin för Norra Atlanten (NORA), som gäller Island, Färöarna, Grönland och norra kusten av Norge, slutfördes i december.

Under ämbetsmannakommittén bildades ett EU-nätverk vars uppgift är att söka gemensamma nordiska projekt för diskussionen om EU:s framtida finansieringsram 2021–2027 (till exempel det arktiska områdets projekt och gränsområdessamarbetet Interreg).

Statistikföringen för gränsområdena utvecklades som en del av det treåriga projektet *Nordic Mobility* från Finlands ordförandeskapsperiod. Målet är att samla in enhetlig information om verksamheten som bedrivs i gränsområdena och av gränsöverskridande företag. På grund av skillnaderna i de nordiska ländernas lagstiftning blev starten på projektet trög, men trots det hade projektet vid utgången av året löst alla problem och insamlingen av nödvändiga data går nu i rask takt. Data samlas in från alla länder och självstyreområden. Projektet avslutas i slutet av 2018 och man förväntar sig att de uppsatta målen kommer att uppnås.

Utvecklingsarbetet utförs i nära samarbete med forskningsinstitutet Nordregio, som sorterar under ämbetsmannakommittén. I samarbete med ämbetsmannakommittén sammanställde Nordregio rapporten *State of the Nordic Regions* som publiceras i början av 2018. I rapporten tillämpas bland annat ett index för välfärd som består av olika kriterier för en bedömning av de nordiska regionernas utvecklingspotential fram till 2030.

Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn

Huvudevenemanget inom ekonomi- och finanssektorn under ordförandeskapsåret var finansministrarnas möte som hölls i Oslo i slutet av mars. Huvudtemat för mötet var de aktuella finansmarknadsfrågorna. Man försöker beakta besluten gällande krislösningen på EU:s finansmarknad också i den nationella lagstiftningen i länder utanför EU till följd av att den nordiska finansmarknaden är mycket integrerad. Till detta anknyter frågan om beloppet av bankernas resolutionsavgifter. De nordiska länderna följer också aktivt upp hur det globala Basel III -reglementet framskrider. Genom förändringarna på finansmarknaden under den senaste tiden framhävs fortfarande vikten av ett gott samarbete och effektivt informationsutbyte mellan de nordiska finansmarknadsmyndigheterna.

Vid finansministermötet behandlades också EU-frågor och framför allt Brexit. I de nordliga EU-länderna tilltar oron över hur Storbritanniens utträde ur gruppen av EU-nettobetalare kommer att påverka de övriga nettobetalarnas EU-betalningsandelar. I princip borde de inte få höjas, men trycket på det motsatta alternativet är stort bland annat på grund av nya finansieringsbehov (såsom flyttrörelsen och försvarssektorn). De nordiska finansministrarna är nöjda över hur kommissionen och dess huvudförhandlare Michel Barnier har skött Brexit-förhandlingarna och även informerat EES-länderna om framskridandet av dessa. Det anses vara viktigt att de intensiva kontakterna mellan alla nordiska länder fortsätter då det gäller hur Brexit-förhandlingarna framskrider.

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

Exekutiva ämbetsmannakommittén (ÄK-FJLS) Eksekutiv

Exekutiva ämbetsmannakommittén sammanträdde tre gånger under året: i mars, september samt i samband med ministermötet i juni. Bland de främsta av frågorna som behandlades var budgetberedningen och i synnerhet NordGens behov av finansiering.

I ämbetsmannakommittén förbereddes ministrarnas sommarmöte och ärenden i anslutning till detta. Också verkställigheten av samarbetsprogrammet och beredningen av den nordiska bioekonomistrategin togs särskilt upp till behandling. Sektorns ministermöte hölls i Ålesund, Norge, i slutet av juni. Minister Leppä deltog i mötet med sin delegation.

Ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruk (ÄK-FJLS) Jord och Skog

Ämbetsmannakommittén sammanträdde i mars och november. Vid mötena behandlades bland annat fortsättningen på PPP-samarbetet gällande pre-förädling av växter för 2018–2020. Man kom överens om att fortsätta samarbetet vid ministermötet i juni. Hela året diskuterades NordGens svåra finansieringssituation samtidigt som man försökte hitta lösningar för denna. Ämbetsmannagruppen besökte också NordGen i slutet av 2017.

Jordbrukssektorns ministrar i Ålesund. Bild: Elisabet Skylare/norden.org

Dagen före ministermötet ordnades ett seminarium kring temat *Klimat och markkol* av vilket en sammanfattning gjordes för ministermötet. Ministrarna kom överens om ett samarbete i syfte att förbättra identifieringen av åtgärder som kan vidtas för att öka kolets bindning i jordbruksmark. I utförandet av arbetet har NKJ (Nordisk kommitté för lantbruks- och matforskning) en central roll.

År 2017 omfattade skogstemana användning av skogar i bekämpningen av klimatförändringen, om vilket ett seminarium ordnades under ministermötet, samt mångsidig skogsanvändning.

Ämbetsmannakommittén livsmedel (ÄK-FJLS) Livsmedel

Ämbetsmannakommittén sammanträdde på våren och hösten.

Ministermötets beslut resulterade i en förstärkning av det nordiska samarbetet *One Health*. I samband med ministermötet ordnades också en konferens med temat *One Health*.

Ministrarna gav kommittén i uppdrag att begrunda vilken typ av fortsatt projekt som skulle behövas för att kunna fortsätta det tidigare arbetet med livsmedelssvinn. I kommitténs arbete dryftades också bland annat möjligheterna att utnyttja det nordiska samarbetet i det internationella arbetet.

Det största årliga projektet, *Nordisk tillsynskonferens*, för Nordiska arbetsgruppen för matförvaltning och konsumentinformation (NMF) ordnades i början av februari i Helsingfors. Konferensens tema var *Nya risker/Nya tillsynsmetoder, hänger vi med?* Närmare 300 personer deltog i konferensen.

Juristerna vid de nordiska livsmedelsverken samlades i november i Bergen till juristseminariet som årligen ordnas av NMF-arbetsgruppen. Seminariets teman omfattade näthandel (tillsynsförordningen) och tillämpligheten av EU-kriterierna för export (artikel 12 i den allmänna livsmedelsförordningen).

De nordiska veterinärcheferna sammanträdde i augusti i Reykjavik. Vid mötet behandlades alternativa lagstiftningsmetoder för att förbättra djurens hälsa och välbefinnande. Dessutom diskuterades aktuella fall av djursjukdomar, kommande legislativa förändringar i de nordiska länderna samt PVS-utvärderingen (*Performance of Veterinary Services*) som gjordes på Island av Världsorganisationen för djurens hälsa.

Nordiska arbetsgruppen för mikrobiologi, djurhälsa och djurvälstånd (NMDD) sammanträdde i mars i Torshavn, Färöarna, och i september i Köpenhamn. Vid vårmötet uppdaterades gruppens mandat och i dess verksamhetsfält inkluderades bland annat mikrobiologisk resistens. Vid mötena diskuterades aktuella ärenden gällande djurens välbefinnande, djursjukdomar och livsmedelssäkerhet. Status för NMDD-projekten och förslag på nya projekt behandlades.

Finland deltog i beredskapsövningen *Pegasus2017* för afrikansk hästpest (AHS) i anslutning till NMDD-projektet *The Nordic-Baltic Veterinary Contingency Group*. Övningen, som gav mycket kunskaper om hästsjukdomar och i synnerhet AHS, ordnades i början av september.

Inom ramen för Nordiska arbetsgruppen för kosthållning, mat och toxikologi (NKMT) fortsatte ett projekt, vars syfte är att garantera kvaliteten, exaktheten och underhållet för databaserna med information om

livsmedelssammansättning i framtiden. År 2017 fortsatte utredningarna om lämpligheten av databaserna för påskrifterna på livsmedelsförpackningar och näringsdeklarationerna som bakgrundsuppgifter för uppdateringen av databaserna för livsmedelssammansättning.

Nordisk Metodikommitté för Näringsmidler (NMKL) höll sitt årsmöte i slutet av augusti i Tammerfors.

Matsamarbete 2017 (Programmet Ny Nordisk Mat)

Styrgruppen för programmet *Ny Nordisk Mat* sammanträdde i april i Oslo och i augusti i Köpenhamn. Projektmedel beviljades för tre samnordiska projekt (*TerraNordic, Beskyttede betegnelser och Baeredygtighed 2.0*). I augusti genomfördes den stora nordiska mattävlingen EMBLA i samband med det internationella evenemanget *World Food Summit*. I oktober ordnades i anslutning till festivalen *Nordic Matters* på South Banks i London också nordiskt matprogram med medel ur NNM-programmet.

Samnordisk skogsforskning (SNS)

Finland har 2017 aktivt deltagit i verksamheten som ordnas av samarbetsorganet *SamNordisk Skogsforskning (SNS)*

NordGen (Nordiskt Genresurscenter)

Nordgen gör ett värdefullt arbete för att trygga den biologiska mångfalden och hållbar utveckling. År 2017 fortsatte granskningen av Nordgens verksamhet och resurser i enlighet med den långsiktiga plan för hantering av växtgenresurser som blev färdig 2016. Nordgens lokaler i Alnarp konstaterades vara i mycket dåligt skick och därför söks nya lokaler i näromgivningen.

Nordgen har beviljats tilläggsfinansiering på grund av att man med de nuvarande resurserna inte kan utföra allt arbete. Det prioriterade området i arbetet har under årens lopp ändrats från insamling och registrering av fröprover till upprätthållande av materialet och behandling samt förnyande av materialet i samlingarna.

År 2017 reviderades trepartsavtalet (*Nordgen - Norwegian Ministry of Agriculture and Food and the Global Crop Diversity Trust*) gällande beredskapslagret på Svalbard. I fråga om beredskapslagret svarar Nordgen för den operativa verksamheten.

Nordic Public Private Partnership on Prebreeding in Plants (PPP)

På ministerrådets möte på Island 2009 beslutade MR-FJSL att starta ett samnordiskt PPP-projekt om pre-förädling av kulturväxter. Alla nordiska länder deltar i projektet. Dessutom är de baltiska länderna associerade medlemmar i projektet. Den första fasen i projektet började 2011 och avslutades 2013. Projektet förlängdes med en andra period 2014–2017. Projektets årsbudget har varit 8 miljoner danska kronor, och Finlands andel av finansieringen 628 000 danska kronor.

Vid FJLS ministerrådets möte 2017 beslutade man att fortsätta PPP-projektet med en treårsperiod 2018–2020. År 2018 kommer den totala finansieringen att uppgå till 8,5 miljoner danska kronor. Finlands andel är 750 000 danska kronor.

Ämbetsmannakommittén för fiskeri (ÄK-FJLS) Fiske

Ämbetsmannakommittén för fiskeri sammanträdde i april i Bergen och i november i Oslo. I samband med mötena sammanträdde också arbetsgruppen AG Fisk, som sorterar under ämbetsmannakommittén, för att bereda avgöranden om projektfinansiering.

Ämbetsmannakommittén för fiskeri koncentrerade sig på blå bioekonomi och relaterade projekt. Dessutom diskuterades sektorns samarbetsprogram 2017–2020, den nordiska strategin för bioekonomi samt möjligheterna för samarbete då det gäller verkställigheten av Europeiska unionens lagstiftning. Finlands ordförandeskapsprojekt (*Nordisk vägkarta för blå bioekonomi*) fördes vidare genom att ordna sakkunnigbesök till Island och Norge samt genom att delta i anknytande konferenser. Inom ramen för projektet ordnades dessutom i november en workshop om cirkulationsvattenodling i Laukas samt i Köpenhamn en workshop om produkter med högt värde som utvinns från vattenbiomassor.

Social- och hälsovårdspolitik

De nordiska social- och hälsovårdsministrarna sammanträdde i slutet av mars i Oslo. De diskuterade EU:s pelare för sociala rättigheter, den nordiska alkoholpolitiken och det nordiska forskningssamarbetet inom hälsovårdsbranschen. Ministrarna beslöt att för läkemedelsbranschen tillsätta en pris- och subventionsarbetsgrupp och godkände dess mandat. Ministrarna begärde också att generalsekreteraren skulle inleda en utredning av den nordiska socialvårdssektorn utifrån en bred granskning av den nordiska välfärdsmodellen. Syftet är att identifiera konkreta utmaningar, och om dessa kan lösas, det i så fall är till fördel för hela Norden. Den isländska utredningsmannen Árni Páll Árnason intervjuade under Nordiska rådets sessionsvecka finländska politiker, ämbetsmän och experter.

Ämbetsmannakommittén för social- och hälsovårdspolitik (ÄK-S) godkände den nordiska strategin för beredningsgruppen inom hälsovård 2018–2028. Ämbetsmannakommittén godkände också de resultatavtal för 2018–2020, vilka hade nåtts av statistikkommittéerna inom hälso- och socialvårdssektorn (Nomesko och Nososko).

Arbetsgruppen för revideringen av det nordiska socialserviceavtalet lämnade sitt förslag till Nordiska ministerrådet i november 2017.

Man fortsatte revideringen av det nordiska socialserviceavtalet samt de nordiska ländernas inbördes avtal om en gemensam nordisk arbetsmarknad för vissa personalgrupper inom hälso- och sjukvården (det så kallade Arjeplog-avtalet).

Finlands tvååriga ordförandeskap i arbetsgruppen e-hälsa avslutades våren 2017. Gruppen består av representanter för de nordiska ministerierna och expertinrättningarna. Gruppen fokuserar på strategiskt samarbete, i synnerhet i EU-påverkandet, och i utvecklingen av nationella strategier för e-hälsa samt på föregångarländernas informationsutbyte. Dessutom har det funnits tre underarbetsgrupper: NeRN (*Nordic eHealth Research Network*), e-receptgruppen och lagarbetsgruppen.

Folkhälsoinstitutet i Norge valdes att samordna starten på det nordiska utbildningsprogrammet om infektionssjukdomar och sjukhushygien. I anbudsförfarandet valdes Göteborgs universitet för att genomföra utbildningsprogrammet. Utbildningen kan börja 2019.

Norge ordnade en konferens om beredskapen inom den nordiska hälsovården på Spetsbergen. Konferensens teman var bland annat beredskapen i de arktiska områdena, beredskapen inom socialsektorn, civil-militärt samarbete samt beredskapsarbete i vården av patienter med svåra brännskador. Då det gäller vården av patienter som har svåra brännskador har man under året utvecklat samarbetsförfaranden.

De nordiska direktörerna för social- och hälsovårdsministeriernas internationella ärenden sammanträdde i Oslo och diskuterade aktuella internationella frågor och EU-frågor inom social- och hälsovårdssektorn.

Under SHM:s ledning fortsattes i samarbete med UKM och ANM det nordiska prioritetsprojektet som inleddes under Finlands ordförandeskapsperiod 2016, *Ett innovativt och öppet Norden med välmående människor 2020*. Ett centralt mål för projektet har varit att utveckla ett tväradministrativt samarbete i nordiskt samarbete. Ett annat centralt mål för projektet har varit en jämställdhetsintegrering av könsaspekten och att främja jämställdhetssträvandena. I projektevenemangen har barn och ungdomar prioriterats. Genom evenemangen har man dessutom försökt nå nya målgrupper samt lyfta fram idéer och rekommendationer för att utveckla det nordiska välfärdspolitiska samarbetet.

Jämställdhetssamarbete

Under Norges ordförandeskapsperiod var de centrala temana inom jämställdhetssektorn motarbetande av hatyttringar och våld, jämställdhet i arbetslivet samt män och jämställdhet. De nordiska jämställdhetsministrarna sammanträdde i maj på en Hurtigrutenkryssning i Norge. Ministrarna diskuterade årets händelser och beredningen av det nya nordiska programmet för jämställdhetssamarbete. Det är viktigt att de nordiska länderna tillsammans verkar för jämställdhet mellan könen på de internationella arenorna.

En konferens där man dryftade metoder för att förbättra invandrarkvinnornas integration i arbetslivet ordnades i samarbete med ämbetsmannakommittén för arbetslivet (ÄK-A) i februari 2017.

Under ledning av ordförandelandet producerade man under året för ungdomar en handbok som hade anpassats till internationella förhållanden och som handlade om motarbetande av sexistiska hatyttringar. Norges handbok publicerades i juni under en konferens i Stavanger. I Finland producerades handboken i samarbete med SHM och många organisationer av Centret för jämställdhetsinformation som finns hos THL. Handboken *#Emme vaikene* publicerades som en del av Allianssi ry:s kampanj hösten 2017. Syftet med denna är att uppmuntra unga personer att identifiera sexistiskt näthat och dela med sig av information om parter som kan hjälpa en ung person.

Vid ministermötet under Finlands ordförandeskapsperiod 2016 beslöt man att stärka männens och pojkarnas aspekter i jämställdhetsarbetet. Hösten 2017 ordnades i Köpenhamn en konferens som grundar sig på Barbershop-konceptet och där 200 företagsledare, politiker och forskare stärkte sina motiveringar och skärpte sin kompetens i syfte att inkludera män i jämställdhetsarbetet.

Den utredning som gjordes 2017 om de nordiska nationella åtgärderna som anknyter till Istanbulkonventionen för att minska våld som kvinnor utsätts för och våld i nära relationer publicerades 08.03.2018 under en konferens i Oslo.

Nordiskt institut för kunskap om kön (NIKK) förvaltar jämställdhetssektorns projektfond ur vilken cirka 2 miljoner danska kronor årligen beviljas för att stödja de nordiska medborgarorganisationernas jämställdhetsarbete. År 2017 riktades finansieringen i synnerhet till projekt som främjar jämställdhet i arbetslivet.

Inom ramen för statsministerinitiativet Nordic Gender Effect betonades betydelsen av att kvinnor deltar i arbetslivet som en grund för den ekonomiska välfärden och annan välfärd i länderna. Dessa teman presenterades under ministerrådets sidoevenemang i samband med sessionen för FN:s kommission för kvinnornas ställning (CSW) i New York i mars 2017 och i anknytning till FN:s generalförsamling på hösten. Under båda evenemangen samarbetade man med FN:s jämställdhetsorganisation UN Women.

Samarbete om arbetslivet

Ministerrådet för arbetsliv och ämbetsmannakommittén som verkar under detta

Det centrala hos Nordiska ministerrådet för arbetsliv (MR-A) har varit att förverkliga rekommendationerna i den strategiska så kallade genomlysningen av arbetslivssektorn som gjordes av Poul Nielson 2016. Också sammanställningen och godkännandet av ett samarbetsprogram 2018–2021 för arbetslivssektorn var betydande.

Vid ministerrådets enda möte under året fördes två temadiskussioner i vilka också nordiska arbetsmarknadsparter deltog. Det andra temat som påbörjades året innan gällde invandrarnas integration i arbetslivet. I anknytning till arbetslivstemat presenterade Finland sitt initiativ *Global Coalition to implement OSH declarations*. Efter mötet ordnades mellan ministerrådet och Nordiska rådet en dialog om rekommendationen som gäller cancerdödlighet bland brandmän (Rek. 8/2016).

Temat Nya arbetsformer är en del av ILO:s initiativ Future of work och den serie av nordiska ordförandeskapskonferenser som startades av Finland inför ILO:s hundraårsjubileum (2019). I maj ordnade Norge en konferens i Oslo, vilken gällde utvecklingen och konsekvenserna av en samarbetsekonomi för arbetslivet och trepartssamarbetet i de nordiska länderna.

Bild: norden.org

MR-A påbörjade en undersökning om den framtida arbetsmarknaden. Denna omfattar hela arbetslivssektorn, och alla utskott inom ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A) deltar i undersökningen. Avsikten är att undersökningen ska avslutas 2019. Målet är att skapa en grund för den nordiska ståndpunkten gällande inriktningen av ILO:s framtida arbete samt påverka ILO:s förberedelser för 100-årsjubileet och den anknytande bedömningen av den kommande verksamheten. Ett gemensamt framträdande stärker bilden av det nordiska arbetet med att utveckla arbetslivet och kan utnyttjas både i EU-samarbetet och i profileringen av Norden.

Temat med jämställdhet mellan könen har efter *Gender Dialog* (2016) som ordnades tillsammans med Internationella arbetsorganisationen ILO fortsatt i premiärministrarnas initiativ *Nordiska lösningar på globala utmaningar*. Arbetslivssektorn deltar i dess delprojekt *Den nordiska jämställdhetseffekten i arbetslivet (Nordic Gender Effect)*.

Gränshindren är ett standardärende på MR-A:s och ÄK-A:s mötesagendor på samma sätt som de aktuella EU-frågorna är viktiga för länderna. ÄK-A godkände de nya mandaten (2018–2020) för arbetslivssektorns publikationer *Arbejdsliv i Norden (AiN)* och *Nordic Labour Journal (NLJ)*.

I slutet av februari ordnade Norge en ordförandeskapskonferens i Oslo. Temat för denna var unga, arbete, utbildning och mental hälsa. I juni ordnades en konferens gällande integration av flyktingar på arbetsmarknaden.

Utskotten inom Nordiska ämbetsmannakommittén för arbetsliv

I arbetsmarknadssektorns arbete fokuserade man på integration av invandrare på arbetsmarknaden. Många undersökningar kring detta tema påbörjades. Delningsekonomin, som var ett centralt tema redan 2016, var också i fokus på agendan. Under de närmaste åren kommer ett centralt tema för sektionen att vara det framtida arbetet, på vilket utskotten började fokusera alltmer och i allt större utsträckning.

De rapporter som färdigställdes på uppdrag av utskotten gällde bland annat matchningsproblemen i Norden och integration av invandrare på arbetsmarknaden med stöd av informell utbildning.

Vid arbetsrättsutskottets (NAU) möten 2017 låg huvudfokus på aktuella direktivförslag och rättsfall inom EU. Samarbetsprojektet om det framtida arbetet och delningsekonomin väckte diskussion. Specialtemat för vårmötet var strejkerna och omfattningen av dessa. Specialtemat för höstmötet var semesterregleringen och i synnerhet revideringen av semesterlagen i Danmark.

Arbetsmiljöutskottet fokuserade på att främja en bättre arbetsmiljö och arbetshälsa. Vid utgången av året avslutades fyra nordiska projekt som gällde arbetsmiljöns betydelse för åldrande människors möjligheter att fortsätta arbeta, utbildningen för säkerhetssamordnarna inom byggbranschen, invandrarnas arbetsmiljö och hälsa samt ordnande av en konferens gällande delningsekonomin. Projekten gällande arbetsformer för unga arbetstagare och riskgrundad tillsyn pågår fortfarande.

På initiativ av Norges ordförandeskap kom man som ny arbetsform för utskottet överens om temadiskussioner. Under året ordnades tre diskussioner kring temana arbetsmiljö och ekonomi, vilket behandlades vid ministerrådets möte i november. De övriga var företagshälsovård samt konsekvensundersökning för arbetarskyddstillsynen. Utskottet tog också upp bland annat aktuella EU-frågor, forskningsverksamhet och arbetarskyddstillsynen i de nordiska länderna.

Den nordisk-baltisk-polska EU-informationsgruppen

Under Norges ordförandeskapsperiod har ett av de prioriterade områdena varit att stärka EU-dimensionen. Den nordisk-baltisk-polska EU-informationsgruppen sammanträdde två gånger under året. Också tjänstemän från ländernas representationer i Bryssel och från EU-kommissionen deltar i verksamheten. Vid mötena gjordes en genomgång av frågorna som togs upp under Maltas, Estlands och Bulgariens ordförandeskapsperioder, dvs. legislativa och andra frågor i rådet för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor, bland annat direktivet om utsända arbetstagare och direktivet om balans i arbetslivet samt kommissionens planer gällande nya direktiv.

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

Syftet med det nordiska samarbetet på det rättsliga området är att arbeta för likartad lagstiftning i länderna och därmed undanröja gränshinder och underlätta kontakterna mellan nordborna samt utbyta god praxis och goda erfarenheter gällande lagstiftningssamarbetet och andra ärenden som hör till justitieministeriernas verksamhetsområde.

De nordiska justitieministrarnas möte ordnades i juli i Nordnorge, i Harstad, hemstad för en ordförandelandet Norges minister. Huvudtemana för möten var bekämpning av terrorism, organiserad brottslighet, elektronisk övervakning av våld i nära relationer och europeiska människorättskonventionen. Vid ministermötet presenterade Finland den färskaste utredningen om medborgarnas rättsmedvetande. Norges, Islands och Sveriges ministrar var närvarande vid mötet.

Det nordiska samarbetet kompletteras av nordiskt-baltiskt-samarbete mellan de nordiska och baltiska länderna

I början av november ordnade Finland i Helsingfors ett nordiskt-baltiskt-seminarium om bekämpning av korruption. Seminariet hade deltagare från alla länder, förutom från ministerierna också från polisen, korruptionsbekämpningsverken och åklagarämbetet.

År 2017 lät sekretariatet göra en utredning av det nordiskt-baltiska-samarbetet (Oxford Research). Det har varit mest intensivt inom utbildning och forskning, olika kultursektorer samt i företags- och energifrågor. Enligt utredningen har samarbetet varit nyttigt, och det har gett mervärde. Flexibilitet har ansetts vara viktigt, med andra ord har man inte velat skapa permanenta strukturer och regelbundna möten för sektorerna, utan man vill ordna möten efter behov. Också gällande samarbetet inom rättsområdet borde man reflektera över vad man önskar sig av det nordiskt-baltiska-samarbetet i framtiden.

Finland verkade som ordförande för kontaktgruppen 2018. Följande NB justitieministermöte ordnas på Island i oktober 2018.

Det nordiska samarbetet inom sektorn för internationell rätt

Inom sektorn för internationell rätt fortsätter det intensiva samarbetet, vilket framgår av till exempel gemensamma framträdanden i FN. De samnordiska anförandena i FN:s juridiska kommitté (kommitté VI) väger tungt och gör kommittéarbetet smidigare. Tack vare det likartade juridiska tänkandet är samarbetet smidigt och djupgående. Det nordiska samarbetet har starka traditioner även i de internationella organens

val. Utrikesministeriernas juridiska chefer sammanträder varje år i början av september enligt en etablerad rotation vid ett möte där man kommer överens om anförandena i FN:s juridiska kommitté och diskuterar andra aktuella juridiska frågor. År 2017 var det Finlands tur och mötet ordnades på Svartå slott i början av september.

Rättstjänsten vid utrikesministeriet stod också värd för de nordiska sanktionsexperternas årsmöte i november i Helsingfors. I diskussionen fokuserade man på tillämpningsfrågor och informationsutbyte och tog bland annat upp några landspecifika sanktionssystem samt sanktioner mot terrorism. Dessutom presenterades Sveriges erfarenheter som ordförande för kommittéerna för sanktioner mot Libyen och Mali inom FN:s säkerhetsråd.

Ministerrådet för digitalisering (MR-Digital)

Vid de nordiska samarbetsministrarnas (MR-SAM) möte i juni 2017 beslöt man att bilda ett tillfälligt ministerråd (MR-Digital) för 2017–2020. Grunden för att bilda rådet var resolutionen *Digital North* som i april undertecknades av ministrarna i de nordiska och baltiska länderna samt den så kallade Tallinnresolutionen som i oktober 2017 undertecknades av EU- och EFTA-länderna. MR-Digital testade också den arbetsmetod som möjliggjordes genom Nytt Norden 2.0 och är en väsentlig del av statsministrarnas vision om *Norden som det mest integrerade området i världen*. De baltiska länderna deltar i MR-Digitals möten och har möjlighet att delta i projekt och verka som ledarstater.

Ministermötet i Oslo 08.12.2017 var rådets första officiella sammanträde. Avsikten är att ministerrådet ska sammanträda 1–2 gånger per år. För beredningen av ministermötena och arbetets framskridande har varje stat utsett en nationell kontaktperson. Denna ämbetsmannagrupp (*the High Level Group*) kallas HNG-DIGITAL.

MR-Digital har en separat budgetpost i Nordiska ministerrådets budget. Samarbetsministrarna beslutar om det totala beloppet för ett år i taget och MR-Digital fattar självt beslutet om hur pengarna ska användas inom själva ramen.

MR-Digital har tre allmänna målsättningar:

- En förbättring av den digitala dataöverföringen, vilket skulle möjliggöra gränsöverskridande offentliga digitala tjänster i Norden (och Baltikum)
- Förbättring av företagets konkurrenskraft med hjälp av digitalisering
- Utveckling och digitalisering av den digitala inre marknaden i Norden och Baltikum

MR-Digitals projekt leds enligt ledarstatsmodellen. Alla projekthelheter har en ledarstat som svarar för framskridandet och rapporteringen till MR-Digital-gruppen. Ledarstaten kan få ekonomiskt stöd ur NMR:s budget för MR-Digital (250 000 danska kronor, cirka 33 600 euro).

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Samarbete inom konsumentfrågor

Nordiska konsumentgruppen, som består av tjänstemän vid de ministerier i de nordiska länderna som är ansvariga för konsumentfrågor och för Danmarks och Islands del av tjänstemän vid andra ämbetsverk inom konsumentförvaltningen, sammanträdde två gånger 2017. Mötena hölls i Oslo. Vanligtvis behandlas aktuella konsumentfrågor på nationell, EU-/EES- samt internationell nivå. Utöver detta har mötena specialteman som avtalats på förhand. Specialtemana under junimötet i Oslo var förordningen om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna, delningsekonomi, nya marknadsföringsmetoder, sakernas internet och samarbetsprogrammet för konsumentområdet. I syfte att underlätta samarbetet inom konsumentområdet har gruppen börjat föra en kontaktpersonlista över aktuella konsumentfrågor. Det särskilda temat för höstmötet var de anhängiggjorda nya EU-förordningarna och hållbar konsumtion. Konsumentministermöten har inte på åratals ordnats på nordisk nivå och av denna anledning beslöt man att försöka ordna ett konsumentministermöte våren 2018.

Två expertmöten hölls om konsumentfostran. Vid mötena sammanställdes i nordisk-estniskt samarbete och med anlitan av universiteten som samarbetspartner NordPlus-ansökan för att utveckla konsumentfostran i synnerhet i lärarutbildningen. Ansökan resulterade inte i att man fick någon finansiering eller att projektet genomfördes. Vid mötena presenterades Finlands och Estlands EU-projekt *Twinning light* där finländska och estniska experter i konsumentfostran verkar som experter i projektet med utveckling av den ekonomiska läskunnigheten i Kroatien.

Trafik

Inom kommunikationssektorn har de nordiska länderna ett intensivt samarbete med deltagare från såväl kommunikationsministeriet som de ämbetsverk som lyder under ministeriet samt andra organisationer inom detta förvaltningsområde. En av de viktigaste samarbetsformerna har varit arbetsgruppen BEATA (*Barents Euro Arctic Transport Area Steering Committee*), som består av representanter från olika ministerier, och den regionala arbetsgruppen BRWGTL (*Barents Regional Working Group on Transport and Logistics*), i vars regi de nordiska länderna har samarbetat i konkreta projekt. Dessutom deltar de nordiska länderna i samarbetet *Northern Dimension on Transport and Logistics Partnership* (NDPTL).

Huvudparten av det nordiska samarbetet inom vägsektorn sker inom ramen för Nordiskt vägforum, NVF. Det nordiska samarbetet inom järnvägssektorn bygger på NIM-samarbetet mellan infrastrukturinnehavare (*Nordic Infrastructure Managers*). Samarbetet inom sjöfart är mångsidigt och under 2017 ordnade man och deltog i flera nordiska seminarier om sjötransporter. Inom luftfarten bedrivs regelbundet samarbete inom bland annat ICAO (Internationella civila luftfartsorganisationen) och NOLU (de nordiska luftfartsdirektörernas samarbetsgrupp). Utöver de ovan nämnda aktiviteterna pågår ett kontinuerligt samarbete inom olika sektorspecifika frågor på bilateral nivå.

Samarbete inom gränssäkerhet

Det nordiska samarbetet bedrevs under 2017 enligt etablerad praxis via Nordiska kustbevakningsforumet. Nordiska kustbevakningsforumet NCGF (*Nordic Coast Guard Forum*) fokuserade på informationsutbyte samt utveckling av det operativa samarbetet inom Östersjö- och Bottenhavsområdet. Kustbevakningsmyndigheter för havsområdena från alla nordiska länder deltar i verksamheten. År 2017 ordnades *Nordic Coast Guard*-forumets chefsmöte (Conference) i september i Helsingfors och på Bågaskär. Inom ramen för kustbevakningsforumet har man under årets lopp under Gränsbevakningsväsendets ledning kartlagt de nordiska ländernas samarbetsmöjligheter och centrala prioriteter i arktiska frågor och i kustbevakningssamarbetet med EU. Finland lade fram de preciserade planerna för sitt ordförandeskap i Arktiska kustbevakningsforumet (ACGF; *Arctic Coast Guard Forum*), som inleddes i maj 2017. De övriga nordiska länderna har lovat att aktivt delta i evenemangen som ordnas av Finland och ger i behövlig utsträckning sitt stöd i arrangemangen under ordförandeskapsperioden.

Under 2017 fortsatte samarbetet kring invandrings- och flyktingkrisen inom arbetsgruppen för Europeiska unionens råd. Inom arbetsgruppen har man med nordiska krafter sammanträtt regelbundet och försökt finna gemensamma nordiska ståndpunkter då det gäller att utveckla EU:s gränspolitik.

Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inklusive det nordiska samarbetet i anslutning till invandrings- och flyktingkrisen

I den nordiska minister- och ämbetsmannasamrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor, NSHF, som lyder under inrikesministerierna fortsatte det aktiva samarbetet inom invandrings-, asyl- och medborgarskapsfrågor. På ministermötet och i ämbetsmannaarbetsgruppen utbyts information framför allt i invandrings- och asylfrågor. Parallellt med beredningen av invandrings- och asylopolitiken, utvecklingen av lagstiftningen och statistiköversikterna behandlas också mer konkret bland annat aktuella frågor som anknyter till frivillig återresa och återsändande, medborgarskapsfrågor samt omplacering. Under berättelseåret var Island ordförande för NSHF. Under flyttrörelsekrisen 2015–2016 framhövdes betydelsen av det nordiska samarbetet, och den nordiska dialogen ger fortfarande ett betydande mervärde eftersom det öppnar en kanal för snabbt informationsutbyte med låg tröskel.

År 2017 har den NSHF-samarbetsgrupp som på operativ nivå behandlar frågor som rör återresa och återsändande sammanträtt i normal ordning.

Norge var 2017 ordförande för den NSHF-samarbetsgrupp som på operativ nivå behandlar omplaceringsfrågor och ordnade ett möte för samarbetsgruppen i december. I mötet deltog också representanter för UNHCR. På mötet behandlades aktuella frågor rörande omplacering och erfarenheter utbyttes mellan de nordiska länderna och UNHCR.

De nordiska länderna utbyter årligen information om ändringar som gjorts i författningar och praxis när det gäller medborgarskapsfrågor samt statistik i en arbetsgrupp där Island var ordförande 2017. Ett möte om medborgarfrågor ordnades i november i Reykjavik.

De nordiska länderna diskuterar också frågor om tillämpningen av fri rörlighet i en EES-arbetsgrupp, som sammanträtt mer sällan. Mellan mötena har de personer som ingår i nätverket utbytt information via e-post.

Nordiskt samarbete kring integrationen av invandrare och flyktingar

Åren 2015–2016 tog de nordiska länderna emot ett historiskt stort antal flyktingar. Jämfört med tidigare finns det således mångdubbelt fler personer som behöver integrationstjänster, och av denna anledning har integrationsprocesserna utvecklats. Många flyktingrelaterade utmaningar är gemensamma för alla nordiska länder. Dessa utmaningar gäller bland annat tillträde till arbetsmarknaden, språk och utbildning samt boende. En lyckad integration av invandrare i samhället och arbetslivet skapar möjligheter att dels möta den utmaning som de åldrande samhällenas försörjningskvot och missmatchningen på arbetsmarknaden medför, dels skapa mer kompetenspotential på arbetsmarknaden.

De nordiska länderna har förlängt verkställigheten av det samarbetsprogram för Integration av flyktingar och invandrare som våren 2016 godkändes av samarbetsministrarna (MR-SAM). I samarbetet fokuserar man på att utbyta erfarenheter och utvidga kunskapsbasen samt utveckla den politiska dialogen.

I september ordnade ordförandelandet Norge i Oslo ett inofficiellt möte för ministrarna som svarar för integrationen. Ministrarna diskuterade i synnerhet hur sysselsättningen för invandrare kunde främjas. Speciellt för unga personer och kvinnor tar det lång tid att komma in på arbetsmarknaden och arbetslösheten är hög bland dessa. Ministrarna diskuterade också hur olika bosättningsmodeller kan främja flyktingarnas och invandrarnas sysselsättning och hur man kan förhindra att invandrare koncentreras till vissa områden.

ANM har aktivt deltagit i de integrationsansvariga ämbetsmännens samarbete. En inofficiell arbetsgrupp sammanträdde i början av november i Köpenhamn. Temat för mötet var främjande av sysselsättningen bland invandrarkvinnor samt förebyggande av radikaliserings.

Vid sitt möte i slutet av november diskuterade också arbetsministrarna främjandet av invandrarnas integration med fokus på kopplingen till arbetslivet.

Arbete mot människohandel

De nordiska länderna samarbetar aktivt då det gäller verksamhet mot människohandel. Finska statsförvaltningens experter inom verksamhet mot människohandel har regelbundet deltagit i olika nordiska konferenser och expertseminarier mot människohandel. Dessa har ordnats bland annat i anslutning till Nordiska ministerrådets verksamhet mot människohandel. Nordiskt samarbete bedrivs även inom ramen för arbetet mot människohandel i Östersjöstaternas råd.

De aktörer som samordnar och rapporterar om arbetet mot människohandel i de nordiska ländernas regeringar håller regelbundet kontakt även på inofficiella nätverksmöten i anslutning till Europeiska unionens verksamhet mot människohandel. I verksamheten mot människohandel är de nordiska samarbetsnätverken och utbytet av information det centrala när man planerar nationella åtgärder mot människohandel och verkställer statsrådets program för verksamhet mot människohandel 2016–2017.

Samarbete inom räddningsarbetet

Samarbetet mellan räddningsväsendet och beredskapssektorn (Haga-samarbetet)

Island var ordförande för Haga-samarbetet 2017. I ämbetsmannaarbetsgruppen behandlades uppföljningen av ministermötet som ordnades i september 2016 i Helsingfors, i synnerhet ett intensivare informationsutbyte mellan myndigheterna då det gäller frågor som anknyter till samhällets kristolerans (resiliens). Dessutom diskuterades Haga-samarbetets synlighet (bland annat webbplatsen) och kommunikation. I alla nordiska länder pågår som bäst en diskussion om det civila samhällets beredskap för olika hot, inklusive hybridhot, konsekvenserna av terrordåd samt klimatförändringen. Det nordiska samarbetet mellan räddningsväsendet och beredskapssektorn kommer sannolikt i framtiden att intensifieras ytterligare. Sverige var ordförande 2018.

Utvecklingen av den samnordiska biståndsberedskapen har fortsatt genom EU-finansierade projekt under ledning av Krishanteringscentralen CMC.

Möte för högre chefer inom räddningstjänsten

Ett möte för högre chefer inom räddningstjänsten ordnades i september i Köpenhamn. Vid mötet diskuterades bland annat terrordåden i Stockholm och Åbo ur räddnings- och beredskapsmyndigheternas perspektiv samt det samnordiska påverkandet i internationella frågor och EU-frågor.

Nordic Coordination Forum

De nordiska länderna sammanträdde gällande räddnings- och beredskapssektorn var sjätte månad i Bryssel för att på ämbetsmannanivå diskutera en samordning av ståndpunkterna samt utbyta information i syfte att förbättra de nordiska ländernas påverkningsmöjligheter och synlighet i internationella forum (EU/räddningstjänstsamarbete, Nato/civilberedskapssamarbete). I mötena deltog förutom ministeriernas ansvariga ämbetsmän även de ämbetsmän från EU- och Nato-representationer som följer upp dessa frågor. Informationsutbytet har ansetts vara mycket nyttigt i synnerhet med tanke på samarbetet mellan EU och Nato.

Nordred-samarbetet

År 2017 sammanträdde den samarbetsgrupp som grundar sig på det nordiska Nordred-avtalet två gånger, på våren i Tönsberg i Norge och på hösten i Helsingfors. På initiativ av ordförandelandet Danmark har man diskuterat förutseende placering av biståndsberedskap i de nordiska länderna och en uppdatering av handboken om räddningsväsendet. Det reformprojekt som genomförs av räddningsväsendet i Finland har väckt intresse i synnerhet bland de danska och svenska kollegorna till följd av att reformprojekt är aktuella i båda länderna.

Förberedelserna har påbörjats för Nordred-konferensen som ordnas i september 2018 i Köpenhamn. Som preliminära teman för konferensen har man tänkt sig bland annat hantering av bränder i tunnlar och höga byggnader, TETRA-ISI-projektet samt MIRG-samarbetet.

Nordiskt samarbete om användning av geografiska data vid krishantering

En nordisk samrådsgrupp (*GIS i krishantering*) består av ansvariga myndigheter för krishantering och lantmäteriverk. Gruppen har ett etablerat samarbete och den har förbättrat det mellanstatliga utbytet av geografiska data och utvecklingen av applikationer i anslutning till geografiska data i de nordiska länderna. Under året harmoniserades kartmaterialet som hör till utbytet och en samling exempel på vanliga användarsituationer kunde inkluderas i det gränsöverskridande kartmaterialet. År 2017 kompletterades Finlands representation med en företrädare för Polisstyrelsen. År 2017 sammanträdde gruppen två gånger, i juni i Jevnaker, Norge, och i oktober i Köpenhamn.

Nordiskt samarbete inom förebyggande av bränder

Det nordiska mötet om förebyggande av bränder hölls i september i Sverige. På mötet presenterades varje lands aktuella utvecklings- och strategiprojekt, och därtill diskuterades behovet av lagstiftningsreformer. Dessutom diskuterades statistik, lagstiftningens funktion och forskningsprojekt gällande brandsäkerhet samt säkerhetskommunikation.

Den samnordiska brandvarnardagen firades för sjätte gången den 1 december. Under den gemensamma temadagen påmindes medborgarna i alla nordiska länder om hur viktigt det är att testa batterierna i en brandvarnare. I Finland firas den nordiska brandvarnardagen under brandsäkerhetsveckan.

Polissamarbete samt polis-, tull- och narkotikasamarbete

De nordiska polischeferna träffades i Levi. Bild: IM

Finland verkade som ordförande för det nordiska polissamarbetet 2017. Samarbetet är omedelbart och resultatrikt och det bygger på nordisk samhörighet och jämlikhet. Samarbetet bygger på det arbete som utförs av underarbetsgrupper inom olika polisbranscher och nätverk under de högre chefernas strategiska övervakning. Underarbetsgrupperna rapporterar om sitt arbete först till polischefsgruppen, som är handledare för den operativa verksamheten i samarbetet. Polisöverdirektörerna godkänner slutgiltigt de ärenden som har behandlats.

De nordiska polisdirektörernas och överdirektörernas årliga möten ordnades i maj och augusti i Finland. Ärenden som behandlades var bland annat expertgruppernas och -nätverkens rapportering, intensifieringen av samarbetet, hanteringen av migrationen, resursfrågor, radikalisering, nya teknikformer och datanätsbrott. Det uppdaterade protokollet över det nordiska samarbetet undertecknades 23.08.2017 i Levi. Det konstaterades också att det är viktigt att skapa en gemensam nordisk strategi då det gäller EU:s olika projekt mot brottslighet.

PTN

PTN (Polisen och Tullen i Norden) verkar som ett nordiskt samarbetsforum för polisen och tullen. Ursprungligen fokuserade PTN enbart på bekämpning av narkotikabrott, men senare har verksamheten blivit ett mångsektoriellt samarbete som grundar sig på hotbedömningar. Danmark var ordförande för PTN 2015–2017. Under Danmarks ordförandesperiod påbörjades en diskussion om att ändra PTN-samarbetet så att det blir så samordnat som möjligt med de europeiska och nationella brottsbekämpningsprioriteterna, och man beslöt sig för att tillämpa denna strategi. Under Sveriges period 2018 vidareutvecklas denna verksamhetsmetod. Inom ramen för PTN-samarbetet bedrevs också operativt samarbete, särskilt mot datanätsbrottslighet och organiserad egendomsbrottslighet.

Samarbete i samefrågor

Det nordiska samarbetet i samefrågor sker dels inom ramen för Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor (Nordiska rådets rekommendation 13/1962) och dels i form av gemensamma möten i samband med Nordiska ministerrådet (inget eget ministerråd) mellan de ministrar som i Finland, Sverige och Norge ansvarar för samordningen av samefrågorna och ordförandena för sametingen i dessa länder. I Finland har justitieministern ansvar för samefrågorna, i Sverige jordbruksministern och i Norge kommun- och förnyelseministern.

Ämbetsmannaorganet består av den finska, svenska respektive norska delegationen. I varje delegation ingår minst tre tjänstemän vilka representerar regeringen och Sametinget i det aktuella landet. Finlands delegation har fyra medlemmar, varav tre företräder regeringen och en Sametinget. Statsrådet utser delegationen för fyra år i taget.

Mötena hålls i det land som innehar ordförandeskapet i ämbetsmannaorganet (vilket växlar varje år och inte följer Nordiska rådets eller ministerrådets ordförandeskap). Finland var ordförandeland 2017. År 2017 ordnades det dock inget ministermöte eller möte på ämbetsmannanivå.

Landsbildssamarbete

Norden är enligt många indikatorer världens bästa områdesvarumärke. Varumärket har mer eller mindre av sig självt utvecklats till vad det är i dag, utan några strategiska och målmedvetna gemensamma insatser, bortsett från många representationers och sektorerers separata projekt.

Strategin för den nordiska profileringen av Nordiska ministerrådet för 2015–2018 färdigställdes i slutet av 2014. Målet med strategin är att stärka Norden och de nordiska ländernas konkurrenskraft och internationella inflytande.

De nordiska styrkorna har i strategin definierats enligt följande:

- Öppenhet och en tro på allas rätt att framföra sina åsikter
- Tillit till varandra och också till samhällets ledare
- Nyttänkande med satsningar på kreativitet och innovationer
- Hållbar förvaltning av naturen och utveckling av dess resurser
- Medmännisklighet, tolerans och övertygelsen om alla människors lika värde.

Utöver strategin samordnar rådet också den nordiska profileringen och detta arbete stöds av den rådgivande referensgruppen som bildats av representanter för länderna. Strategin har genomförts i något långsammare takt än väntat vid ministerrådet. Olika rekryteringar, konkurrensutsättningar och det grundläggande bakgrundsarbetet har tagit tid.

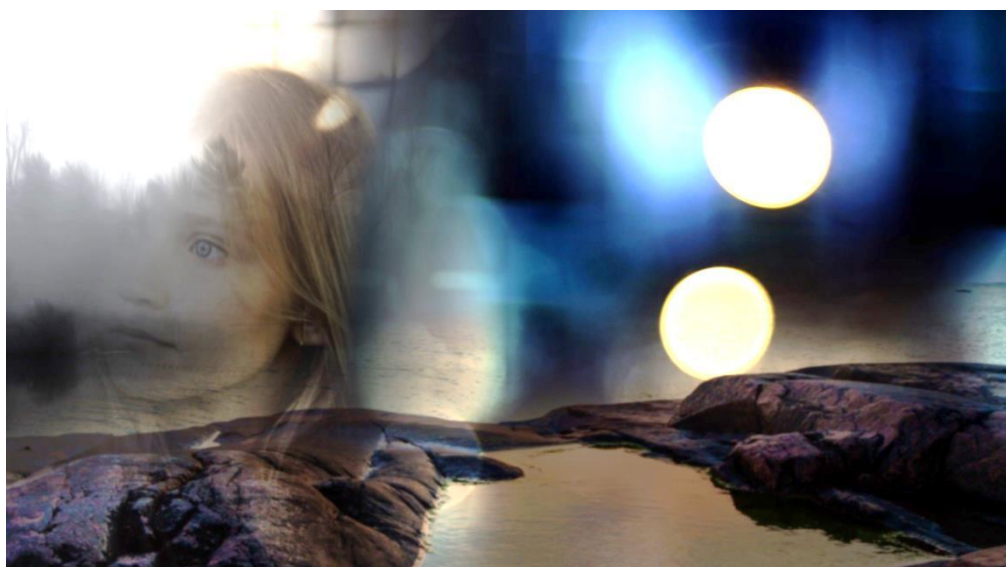

Bild: nordics/norden.org

År 2017 har man tillsammans med den utsedda partnern för marknadskommunikation fokuserat på att implementera strategin. Man har i synnerhet fokuserat på att producera en webbplats, en digital verktygsback och innehållet i denna. Verktygsbacken publicerades i början av 2018. År 2017 vidareutvecklades konceptet *Traces of North* och ute i världen sökte man spår som de nordiska länderna lämnat.

Dessutom har två finansieringsansökningar gjorts (så kallade *Open Calls*) till nordiska representationer och andra aktörer. Under året beviljades 51 projekt finansiering och av dessa genomfördes 17 redan 2017, de övriga genomförs 2018. De valda projektens teman och geografiska täckning varierar mycket, men alla stöder de ovan nämnda värdena.

Ur profileringsmedlen har dessutom stöd beviljats för följande åtgärder:

- Nordic Feast, Southbank, London, oktober 2017. I det nordiska evenemanget förenades matkultur, små livsmedelsproducenter och turism.
- COP23, Bonn, november 2017. Stöd beviljades för utgifterna för den samnordiska mässavdelningen/paviljongen samt kommunikationen under klimatevenemanget.

BILAGOR

Nordiska ministerrådets budget 2017

Nordiska ministerrådets budget 2017 uppgick till 927 546 000 danska kronor. Budgeten täcks nästan helt och hållet av de nordiska ländernas bidrag, som fastställs utgående från respektive lands BNP. De självstyrande områdena deltar endast indirekt i statens betalningsandelar i finansieringen av Nordiska ministerrådets verksamhet.

<u>Landsvisa budgetandelar 2015–2017 (miljoner danska kronor till gängse pris)</u>						
	2015		2016		2017	
Danmark	184,5	20,0 %	177,4	19,4 %	186,1	20,2 %
Finland	143,0	15,5 %	143,6	15,7 %	145,6	15,8 %
Island	6,5	0,7 %	7,3	0,8 %	8,3	0,9 %
Norge	290,6	31,5 %	295,4	32,3 %	292,1	31,7 %
Sverige	298,0	32,3 %	290,9	31,8 %	289,4	31,4 %

Växelkursen har för det mesta hållit sig nära värdet 1 € ≈ 7,44 DKK (officiellt och tillfälligt inte så snävt 1 € = 7,46 DKK +/-2,25 %).

Budgeten 2017 (927 546 000 danska kronor) är cirka 125 miljoner euro, och Finlands betalningsandel är cirka 19,5 miljoner euro.

Budgeten har i förhållande till prisnivån, och särskilt i förhållande till medlemsländernas BNP, visat en lindrig nedgång, och den bantades ned ännu mer i och med sparbeslutet gällande åren 2014–2016 då nedskärningarna var totalt 8 procent (5 % -2 % -1 %). Budgeten 2017 och planeringsbesluten för 2018 och 2019 utgår från en oföränderlig ram.

Budgeten 2017 bereddes i samarbete med Nordiska rådet under 2016, då Finland var ordförande. I budgeten eftersträvas större flexibilitet än tidigare.

Budgeten 2017, som även kan beställas i tryckt format, finns också på webben i sin helhet på svenska och en sammanfattning på finska på adresserna:

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1050867/FULLTEXT03.pdf>

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1075141/FULLTEXT01.pdf>

Nordiska möten, seminarier och konferenser 2017

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

- 29–30.5 De nordiska statsministrarnas sommarmöte i Bergen
1.11 Möten i samband med Nordiska rådets 69 session, Helsingfors
- De nordiska statsministrarnas möte med NR:s presidium
- De nordiska statsministrarna (N5)
- De nordiska och baltiska ländernas statsministrar (NB8)
- De nordiska statsministrarna och företrädare för de självstyrande områdena

Det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet

- 23–24.5 N5-utrikesministermöte, Oslo
oktober N5-utrikesministermöte i samband med FN:s generalförsamling, New York
1.11 N5-utrikesministermöte under NR:s 69:e session, Helsingfors

Försvarspolitiskt samarbete

- 3–4.5 De nordiska försvarsministrarnas möte, Åbo
6–7.11 De nordiska försvarsministrarnas möte, Helsingfors
I anslutning till dessa ordnades också de nordiska och baltiska ländernas försvarsministrars möte samt Nordiska gruppens försvarsministrars möte som gästades av USA:s försvarsminister på inbjudan av Finland.

Samarbetsministrarnas samarbete

- 8–9.2 NSK och MR-SAM, Oslo
19–20.4 NSK, Tallinn
21–22.6 NSK och MR-SAM, Tromsö
4–5.9 NSK och MR-SAM, Köpenhamn
30–31.10 NSK och MR-SAM i samband med Nordiska rådets 69:e session, Helsingfors
4–5.12. NSK, Köpenhamn

Samarbete gällande utrikeshandel

- 1.11 Utrikeshandelsministrarnas möte i samband med Nordiska rådets 69:e session, Helsingfors

Samarbete i utvecklingsfrågor

- 1.11 Utvecklingsministrarnas möte i samband med Nordiska rådets 69:e session, Helsingfors

HORISONTELLA FRÅGOR

Gränshinder och underlättande av nordbornas vardag

- 31.3 Gränshinderrådet, Köpenhamn
20–21.6 Gränshinderrådet, Tromsö
2.11. Gränshinderrådet, under NR:s 69:e session, Helsingfors
8.12 Gränshinderrådet, Köpenhamn

Ungdomssamarbete

- 16–17.2 NORDBUK, Köpenhamn
15–16.6 NORDBUK 2, Oslo
9–10-11 NORDBUK 3, Köpenhamn

Evenemang

Under året har tre evenemang ordnats som en del av Norges ordförandeprogram:

- Det nordiska seminariet om barnfattigdom,
- förkonferens om förebyggande av våld som riktar sig mot barn och unga,
- konferens om demokrati, Unga, demokrati och utanförskap

NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER

Kultursamarbete

Kulturministermöten:

25.4 MR-K 1, Spetsbergen, Norge

1.11 MR-K 2, Helsingfors

Ämbetsmannakommitténs möten

8–9.2 ÄK-K 1, Oslo, Norge

22.3 ÄK-K 2, Köpenhamn

12.9 ÄK-K 3, Jeløya, Norge

7.12 ÄK-K 4, Köpenhamn

Evenemang

13.1 Invgning av temaåret Nordic Matters, Southbank Center, London

21–22.6 Arctic Arts Summit, Harstad, Norge

21.8. Den nordiska bron, seminarium om filmkonst och nordiskt samarbete, Haugesund, Norge

12–13.12 Kulturkriminalitet – regelverk och rättpraxis i Norden, om olaglig införsel och utförsel av kulturföremål, Oslo

Samarbete inom utbildnings- och forskningsområdet

Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U)

4.5 MR-U 1/17, Oslo

6.11 MR-U 2/17, Köpenhamn

Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning (ÄK-U)

7.2 ÄK-U 1/17, Köpenhamn

12–13.6 ÄK-U 2/17, Spetsbergen, Norge

12.9 ÄK-U 3/17, Köpenhamn

5.12 ÄK-U 4/17, Köpenhamn

Konferenser och andra evenemang

28.2 Konferens om unga, utbildning, arbete och mental hälsa

23.3 Nordens dag: Bemärkelsedag för det nordiska samarbetet med särskilt fokus på att förstå de nordiska språken i samarbetet med Pohjola-Norden och Norden i skolan

28.3 Seminarium om kartläggning av de utländska utbildningarna och erkännande av olika typer av yrkeskompetens

2–3.5 Konferens om småbarnspedagogik och skola som uppbyggare av inklusion och demokratiskt medborgarskap

5.5 Konferens för avslutande av projektet för parallellspråkighet

Juni Konferens om den högre utbildningens kvalitet

18–21.9 Nordisk språkfest

Oktober Konferens om erkännande av kompetens för högre utbildning och Reykjavik-deklarationen

8–9.11 Konferens om jämställdhets- och likvärdighetsfrågor inom forskningen

13–14.11 Konferens om lärande i vuxen ålder

Miljö

Ministermöten (MR-M)

2.5 MR-M, Oslo

1.11 I samband med NR:s 69:e session, Helsingfors
- MR-M, NR:s utskott Hållbart Norden och MR-M
- Rundabordsamtal mellan MR-M och de nordiska innovationscentrens generaldirektörer (Tekes från Finland) samt Nordisk Innovation

Ämbetsmannakommittén (ÄK-M)

9.2 ÄK-M, Köpenhamn

28.6 ÄK-M, Jelöya, Norge

28.6 ÄK-M, Ängavallen, Sverige

29.11 ÄK-M, Köpenhamn

16–17.1 Nordic Seminar on Global Chemicals and Waste Governance, Helsingfors, under ledning av FI NMR-miljösektorns arbetsgrupper ordnade många tematiska evenemang, seminarier o.d.

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

Ministermöte för näringslivspolitik

16.5 MR-NER ministermöte

Möten i ämbetsmannakommittén för näringslivspolitik (ÄK-N)

13.1 Köpenhamn

16.2 Köpenhamn

7–8.6 Köpenhamn

29.9 Oslo

Inom Nordregio verkade Mikko Huuskonen som ordförande för styrgruppen i temagruppen TG2 2017–2020:

1.2 Kick-off, Nordregio Stockholm

26.4 Oslo

26.1. Avslutande konferens för NordMin-programmet, Köpenhamn

14.2, 11.5 BSR Stars styrgruppens möten, Köpenhamn

25.4 Digital North – Nordic Baltic Conference on Digitalisation, Oslo

Energipolitik

23.11 Ministermöte, Oslo

Möten i ämbetsmannakommittén för energi (ÄK-E)

9–10.2 ÄK-E, Oslo

6.4 ÄK-E, Köpenhamn

13–14.6 ÄK-E, Oslo

29.8 ÄK-E, Köpenhamn

28.9 ÄK-E, Köpenhamn

11–12.12 ÄK-E, Oslo

Arbetsgrupperna för elmarknad, energieffektivitet och förnybar energi inom ÄK-E sammanträdde flera gånger.

Möten i ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (ÄK-R) och andra evenemang

15.3 ÄK-R, Oslo

14–15.6 ÄK-R, Kristiansand

19–20.9 ÄK-R:s och Nordregios styrelses gemensamma möte, Stockholm

31.10 ÄK-R:s möte för EU-nätverket, Oslo

29–30.11 Nordregio Forum, Oslo

1.12 ÄK-R, Oslo

Nordiskt samarbete inom ekonomi- och finanssektorn

24.3 MR-FINANS, de nordiska finansministrarna, Oslo

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

28.6 Ministermöte, MR-FJLS, Ålesund

mars ÄK-FJLS/exekutiva ämbetsmannakommittén

juni ÄK-FJLS/exekutiva äk i samband med ministerrådets möte

september ÄK-FJLS/exekutiva äk

ÄK-FJLS/ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruk sammanträdde i mars och november

30–31.3/26.10 ÄK-FJLS/Ämbetsmannakommittén för livsmedel

27.4 och 9.11 ÄK-FJLS/Ämbetsmannakommittén för fiskeri.

Styrgruppen för programmet Ny Nordisk Mat sammanträdde i april i Oslo och i augusti i Köpenhamn.

23–24.9 Nordiska veterinärchefer, Reykjavik

Nordiska arbetsgruppen för mikrobiologi, djurhälsa och djurvälstånd (NMDD) sammanträdde i mars i Torshavn, Färöarna, och i september i Köpenhamn.

7–8.2 Nordiska arbetsgruppen för matförvaltning och konsumentinformation (NMF) ordnade Nordiska tillsynskonferensen, Helsingfors

27–30.8 Nordiska Metodikkommitté för Näringsmedels (NMKL) årsmöte, Tammerfors

Social- och hälsovårdspolitik, inklusive jämställdhetssamarbete

30.3.2017 De nordiska social- och hälsovårdsministrarnas möte (MR-S), Oslo

Nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsovårdsfrågor (ÄK-S)

23–24.2 ÄK-S, Köpenhamn

7–8.6 ÄK-S, Bergen

27–28.9 ÄK-S, Spetsbergen

27.2 Konferensen Unga och psykisk hälsa, Oslo

19.5 NRI-Conference 2017 Nordic Model for Personalized Medicine, Oslo

28–30.8 Nordisk konferens om beredskapen inom den nordiska hälsovården, Spetsbergen

Jämställdhetssamarbete

9.5 Nordiskt ministermöte om jämlikhetspolitik (MR-JÄM) Hurtigruten, Norge

Nordiska ämbetsmannakommittén för jämlikhetspolitik (ÄK-JÄM)

9.2 ÄK-JÄM, Oslo

19.6 ÄK-JÄM, Stavanger

27.11 ÄK-JÄM, Köpenhamn

7–8.2 Konferensen Arbetslivet i framtiden, Oslo

13–24.3 Ministerpanel och möte i samband med FN:s CSW, New York

21–22.6 Konferens mot hatyttringar, Stavanger

12.10 Barbershop-konferens, Köpenhamn

Samarbete om arbetslivet

28.11 Ministerrådet för arbetsliv (MR-A), Oslo

Ämbetsmannakommittén för arbetsliv (ÄK-A)

- 4-5.4 Lysebu, Oslo
  - 17-18.10 Köpenhamn
  - 20-21.3 Arbetsmarknadssektionen, Hurtigruten
  - 12-13.9 Arbetsmarknadssektionen, Reykjavik
  - 9-10.3 Sektionen för arbetsrätt, Hemavan
  - 9-10.10 Sektionen för arbetsrätt, Oslo
  - 7-8.3 Arbetsmiljösektionen, Oslo
  - 28.9 Arbetsmiljösektionen, Reykjavik
- Den nordisk-baltisk-polska EU-informationsgruppen 11.5.2017 och 13.12.2017 Bryssel

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

- 26-27.6 De nordiska justitieministrarna (MR-LAG) Harstad, Norge
- 28.2-1.3 ÄK-lag, ämbetsmannakommittén, Oslo
- 9-10.5 ÄK-lag, ämbetsmannakommittén, Oscarsborg, Norge
- 31.11-1.12 ÄK-lag, ämbetsmannakommittén, Hamar, Norge
- 3-5.9 De nordiska utrikesministeriernas juridiska chefer, Svartå slott
- 1.11. Nordisk-baltiskt seminarium om korrupsionsbekämpning, Helsingfors
- 16-17.11 De nordiska sanktionsexperternas möte, Helsingfors

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Konsumentfrågor

Nordisk konsumentgrupp sammanträdde två gånger, i juni och på hösten i Oslo.

Trafik

- 7.2 Nordic Electric Vehicle Summit Drammen, Norge (temana var North-East passage data cable project, Joint Nordic actions to reduce transport emissions)
- 8.3 Nordic Ministers' Meeting on Reducing Transport GHG Emissions, Neste Borgå
- 24-25.4 Nordic-Baltic Ministerial Conference "Digital North" Oslo
- 29.6 Northern Light Summit 2017 Helsingfors

Samarbete inom gränssäkerhet

- 19-20.9 Nordic Coast Guard -forumets chefsmöte (Conference), Helsingfors och på Bågaskär

Samarbete kring invandrings- och flyktingkrisen

- 26.9 De integrationsansvariga ministrarnas inofficiella möte, Oslo

Samarbete inom räddningsarbetet

Mötet för de nordiska räddningsöverdirektörerna i Köpenhamn

År 2017 sammanträdde den samarbetsgrupp som grundar sig på det nordiska Nordred-avtalet två gånger, på våren i Tönsberg i Norge och på hösten i Helsingfors.

Den nordiska samarbetsgruppen (GIS i krishantering) sammanträdde gruppen två gånger, i juni i Jevnaker, Norge, och i oktober i Köpenhamn.

Det nordiska mötet om förebyggande av bränder i september, Sverige.

Polissamarbete

- 22-24.8 De nordiska polisöverdirektörernas möte, Levi